

PLANO ORGANIZATORIAUS PATEIKIAMA INFORMACIJA

1 Informacija apie plano rengimo organizatorių

1.1 Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius

Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Livonijos g. 4, LT-84124 Joniškis, tel.: 8 426 69 140, faks.: 8 426 69 143.

1.2 Kita informacija

Dėl informacijos visais klausimais, tiesiogiai susijusiais su atranka dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, prašome kreiptis į TAEM URBANISTAI, UAB Smolensko g. 10, LT-03201 Vilnius, tel.: 8 5 278 8433, faks.: 8 5 278 8789, www.taemgroup.lt. Projekto vadovė: Asta Kazlaitė, el. pašto adresas: a.kazlaite@taemgroup.lt.

2 Informacija apie planą

2.1 Plano pavadinimas

„Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialusis planas“.

2.2 Plano pagrindiniai tikslai ir uždaviniai

Tikslas - detalizuoti Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano sprendinius, suformuoti Joniškio miesto želdynų kūrimo, tvarkymo, naudojimo, apsaugos ir infrastruktūros juose įrengimo koncepciją, numatyti įgyvendinimo priemones ir reikalavimus.

Uždaviniai:

- nustatyti atskirųjų želdynų ir žaliųjų jungčių, kitų bendrojo naudojimo želdynų teritorijas ir gatvių apsauginių želdinių ribas;
- nustatyti atskiruosiuose želdynuose, žaliosiose jungtyse, kituose bendrojo naudojimo želdynuose ir gatvių apsauginėse zonose esančių želdinių būklę, įvertinti vertingas rūšis ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnio jų formavimo ir atnaujinimo; nustatyti naujų želdinių įrengimo galimybes esamuose atskiruose želdynuose, žaliosiose jungtyse, kituose bendrojo naudojimo želdynuose ir gatvių apsauginėse zonose ir pateikti pasiūlymus dėl naujų atskirųjų želdynų atsiradimo ir jų įrengimo;
- pateikti pasiūlymus dėl infrastruktūros (poilsio ir sporto erdvių, žaidimų aikštelių ir šunų vedžiojimo aikštelių) įrengimo suformuotuose atskirųjų želdynų ir žaliųjų jungčių sklypuose, esamose bendrojo naudojimo želdynų teritorijose.

2.3 Plano sąsaja su kitais planais ar programomis

Teritorijų planavimo dokumento rengimo pagrindas - 2013 m. gegužės mėn. 2 d. Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-51 dėl pritarimo projektui „Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano rengimas“.

Rengiant „Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialųjį planą“ buvo išanalizuoti ir įvertinti planuojamojoje teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo ir kiti dokumentai. Specialusis planas parengtas vadovaujantis įstatymine baze, planavimo sąlygomis, galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais, strateginiais dokumentais.

Įstatymine baze:

- LR Teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Želdynų įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3215 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Turizmo įstatymu (Žin., 1998, Nr. 32-852 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vandens įstatymu (Žin., 2003, Nr. 36-1544 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. 3-37 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 2001, Nr. 108-3902 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos apsaugos įstatymu (Žin., 1992, Nr.5-75 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-652 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2005 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. D1-151 „Dėl žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdų ir pobūdžių specifikacijos patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 41-1317 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 07 d. įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių“ (Žin., 2001, Nr.95-3372 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2004 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. D1-35 „Dėl rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 18-554 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Ūkio ministro ir LR Aplinkos ministro 2004 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 4-246/D1-341 „Dėl turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004 Nr. 103-3814 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-858 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų ir režimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 134-4878 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 2002 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“ (Žin. 2002, Nr. 13-499);
- LR 1995 m. sausio 24 d. įstatymu Nr. I-761 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 1995, Nr. 9-184 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2009 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. S-7(149) „Dėl Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje“ (Žin., 2009, Nr. 81-926);
- LR Kultūros ministro 2011 m. rugpjūčio 16 d. įsakymas Nr. ĮV-538 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“ patvirtinimo (Žin., 109-5162);
- LR Kultūros ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. ĮV-329 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento 3.06.01:2007 „Kultūros paveldo darbų projektų rengimo taisyklės“ patvirtinimo“ (Žin. 2007, Nr. 70-2782);
- LR kultūros ministro 2005 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. ĮV-183 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamentų PTR 2.01.01:2006 „Gruntai. Bendrieji reikalavimai“ (Žin., 2006, Nr. 53-1951);
- LR Aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 219 „Dėl gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 37-1271 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2005 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-214 „Dėl gamtos paveldo objektų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 58-2026);
- LR Vyriausybės 2008 m. balandžio 02 d. nutarimu Nr. 318 „Dėl gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 44-1642);
- Statybos techninių reikalavimų reglamentu STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“ (Žin.,1996, Nr. 90-2099 su vėlesniais pakeitimais).

Planavimo sąlygomis:

Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialusis planas rengiamas vadovaujantis 2013 m. rugsėjo mėn. 6 d. Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinta „Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano rengimo darbų programa“ Nr. A-837 ir plano rengimui išduotomis planavimo sąlygomis:

- Joniškio rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus 2013-10-04 planavimo sąlygomis Nr. (29.18)-SDS-40;
- Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Joniškio skyriaus 2013-10-01 planavimo sąlygomis Nr. PLS-15;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Šiaulių teritorinio padalinio 2013-09-27 planavimo sąlygomis Nr. (12.12.-Š)2Š-607;
- LR Aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2013-09-24 planavimo sąlygomis Nr. 324.

Galiojančiais teritorijų planavimo ir strateginiais dokumentais:

Rengiant „Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialųjį planą“ bei siekiant kuo objektyviau įvertinti esamą situaciją buvo išanalizuoti ir įvertinti šie planuojamojoje teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo dokumentai:

Strateginiai dokumentai:

- Joniškio rajono savivaldybės 2013-2015 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2013-02-21 sprendimu Nr. T-4.

Bendrieji planai:

- Lietuvos Respublikos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos seimo 2002-10-29 sprendimu Nr. IX-1154;
- Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2008-04-10 sprendimu Nr. T-61;
- Joniškio miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2012-11-22 sprendimu Nr. T-208.

Specialieji planai:

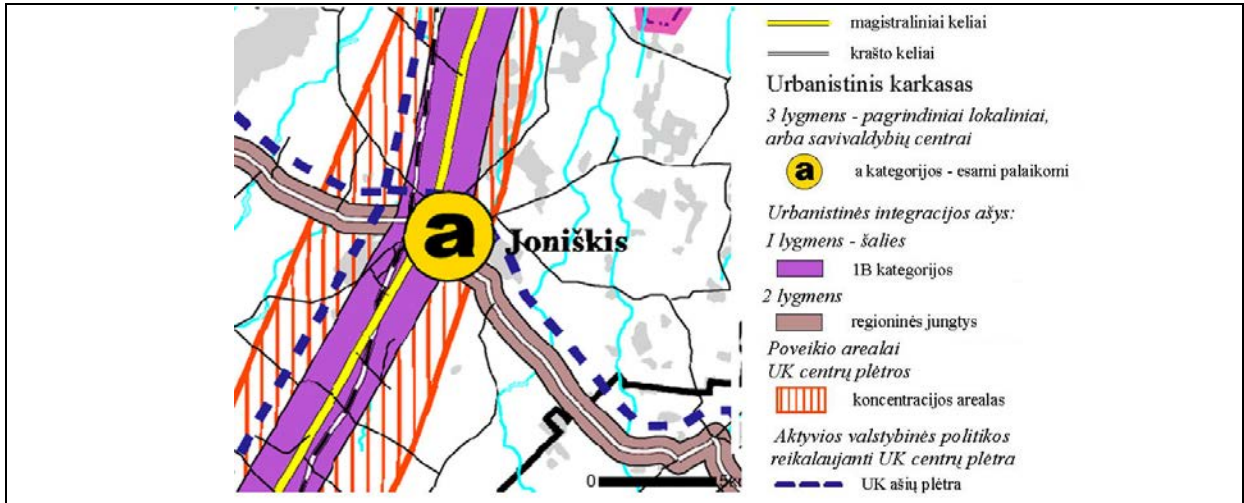
- Vietinės reikšmės Urbanistikos paminklo UV-15 Joniškio mieste sklypų suplanavimo projektas, patvirtintas Joniškio rajono mero 1996-07-02 potvarkiu Nr. 236;
- Joniškio miesto žemės naudojimo specialusis planas, patvirtintas Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2003-05-15 sprendimu Nr. T-85;
- Joniškio rajono kultūros paveldo tinklų schema, pavirtinta LR Kultūros ministro 2009 m. balandžio mėn. 24 d. įsakymu Nr. ĮV-201.

Detalieji planai:

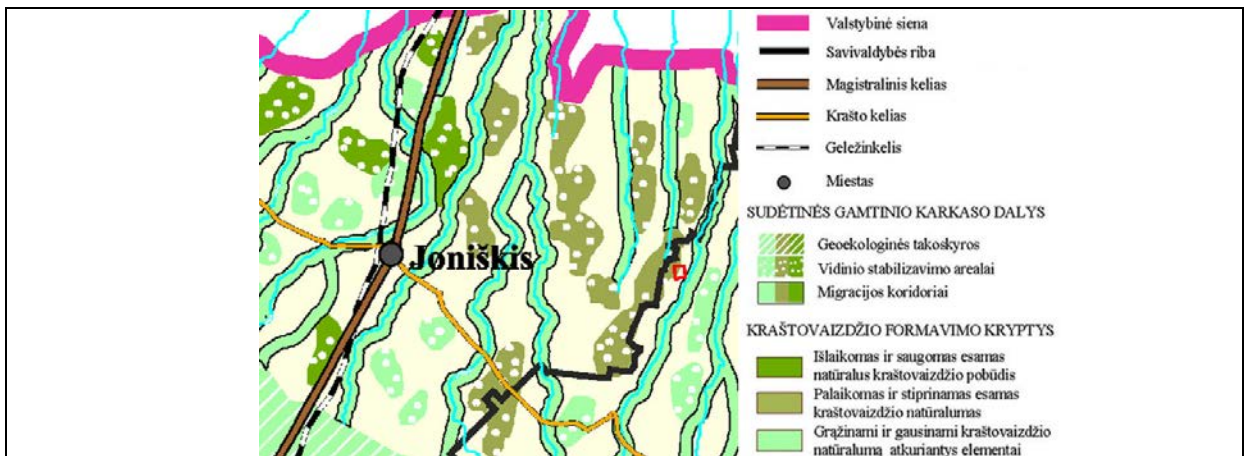
- Bendro naudojimo žemės sklypo suformavimas, sklypo Joniškyje Žemaičių g. 14, ribų ir ploto keitimas, teritorijos tvarkymo, naudojimo bei apsaugos reglamentų nustatymo detalusis planas, patvirtintas 2011 m. rugsėjo 23 d., Nr. A-896;
- Kitos paskirties žemės sklypų suformavimo laisvoje valstybinėje žemėje (gyvenamosios teritorijos, daugiaaukščių gyvenamųjų namų statybai; komercinės paskirties objektų teritorijos prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybai; bendro naudojimo teritorijos) ir teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo numatymo statinių statybos projektams rengti ir žemės sklypams naudoti detalusis planas, patvirtintas 2010 m. sausio 13 d. Nr. A-27.

Joniškio rajono savivaldybės 2013-2015 metų strateginis veiklos planas numato vykdant Gyvenamosios aplinkos ir viešųjų erdvių priežiūros ir plėtros programą siekti pagerinti ir plėsti gyvenamąjį fondą, gerinti rekreacinių zonų ir gyvenamųjų vietovių aplinkos būklę bei vykdyti jų plėtrą. Strateginiu planu numatyta 2014 metais parengti Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialųjį planą.

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą Joniškis yra laikomas a kategorijos pagrindiniu lokaliu (savivaldybės) centru. Tokio pat lygio centrais laikomi ir tokie gretimų savivaldybių miestai kaip Naujoji Akmenė, Radviliškis ir Pakruojis. Joniškis yra dviejų svarbių urbanistinės integracijos ašių, kurios užtikrina miesto išorinius ryšius, sankryžoje. I lygmens kategorijos ašis atitinka esamą magistralinį kelią A12 ir jungia Joniškį su Šiauliais bei Latvijos sostine Ryga. O kita yra II lygmens kategorijos ašis - jungia miestą su šiaurės vakaruose esančia Žagare ir su pietryčiuose esančia Linkuva (žr. pav. Nr. 1). Per Joniškio miestą eina magistralinio geležinkelio linija Šiauliai - Ryga. Pagal LR bendrojo plano gamtinį karkasą Joniškio miesto teritorijos pakraščiai patenka į migracijos koridorius, kuriuose gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai (žr. į pav. Nr. 2).

1 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos bendrojo plano urbanistinio karkaso brėžinio

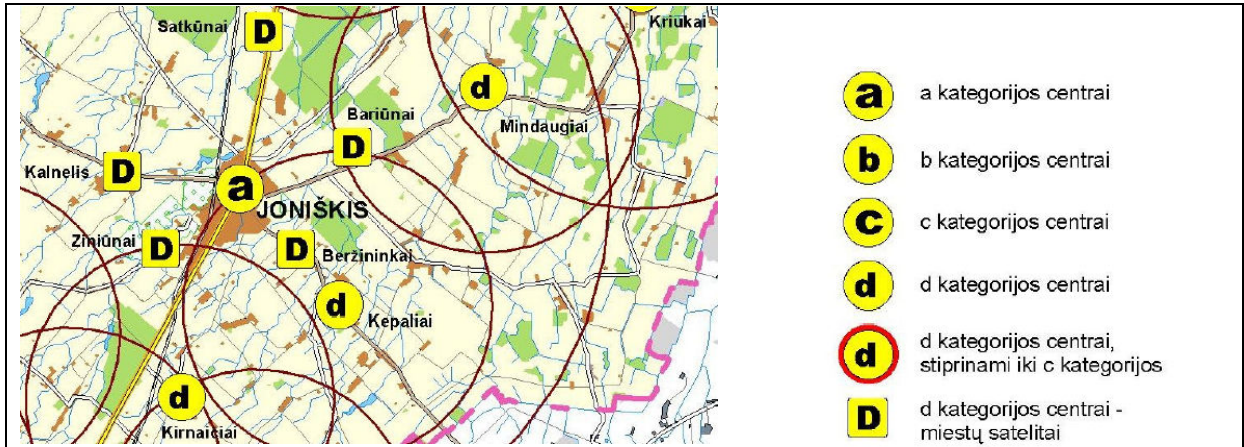
2 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinio

Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane Joniškio miestas nurodomas kaip svarbiausias rajono centras, vykdomas ir lokalaus centro funkcijas gretimoms gyvenamosioms vietovėms (žr. pav. Nr. 3). Į Joniškio miesto aglomeraciją įeina ir arti esančios gyvenamosios vietovės: Kalnelis, Ziniūnai, Satkūnai, Bariūnai, Beržininkai. Bendrasis planas numato įjungti su miestu funkciškai susijusias gyvenamąsias vietas, bendrai išsprendžiant inžinerinius tinklus ir kitas komunikacijas. Bendrojo plano yra numatyta perspektyvių gyvenamųjų vietovių įtakos zona (I - Užg, žr. pav. Nr. 4). Šios zonos arealuose prioritetas teikiamas gyvenamųjų vietovių plėtrai ir individualiai statybai. Rajono bendrojo plano Bendrojo plano sprendiniai apima ir teritorijų, reikalingų panaudoti visuomenės poreikiams, rezervavimą. Joniškioje, tai Turgaus gatvės parkas, V. Kudirkos gatvės parkas, Statybininkų - Pakluonių gatvių parkas.

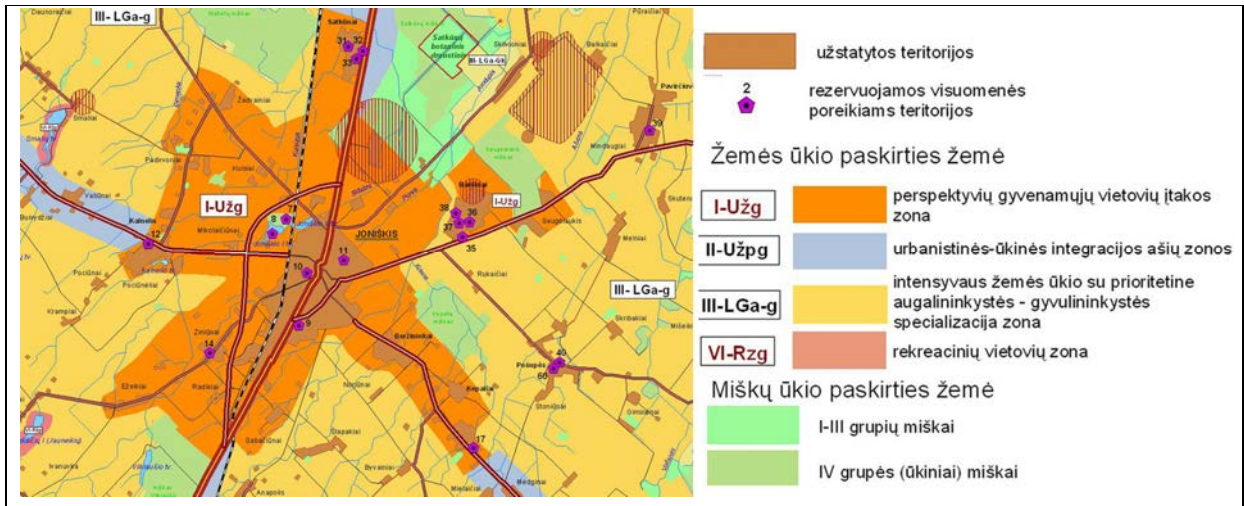
Labai nedidelė Joniškio miesto šiaurės vakarų dalis patenka į mikroregioninės svarbos migracijos koridorių C2, kuriame palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas. Taip pat labai

nedidelė miesto pietryčių dalis patenka į mikroregioninės svarbos migracijos koridorių C1, kuriame gerinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Joniškio miesto turistinį potencialą žymiai didina jį kertantis transeuropinis koridorius Via Hanza (A 12; E 77), kuriuo vyksta didžioji dalis vietinių, užsienio turistų ir lankytojų, bei geležinkelis Šiauliai-Jelgava. Per Joniškį eina regioninės svarbos turistų judėjimo keliai: „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, „Vidurio Lietuvos parkų žiedas“, numatytas dviračių takas „Romantika“, ir vietinės svarbos turistų judėjimo kelias: „Joniškio kraštas“.

3 pav. Joniškio rajono vietovių hierarchija (ištrauka iš Joniškio rajono savivaldybės bendrojo plano)

4 pav. Joniškio rajono žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai (ištrauka iš Joniškio rajono savivaldybės bendrojo plano)

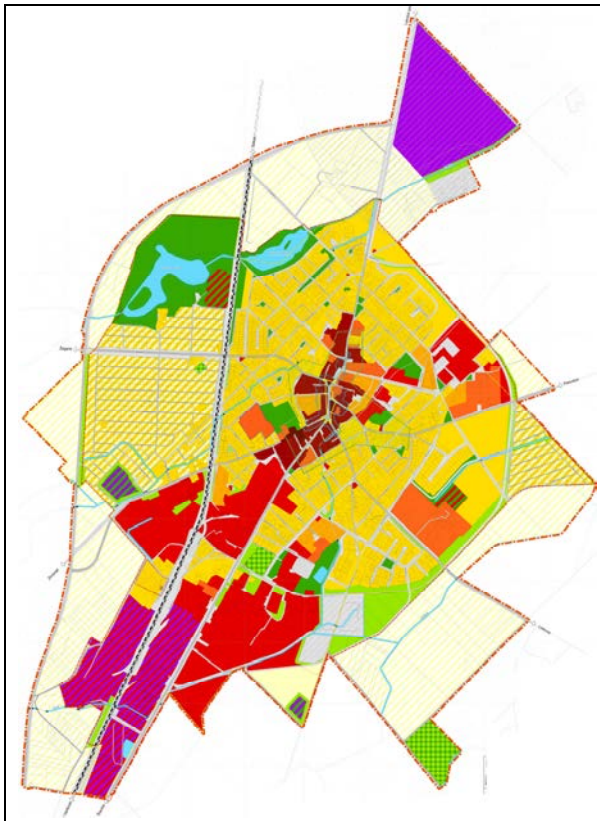
Joniškio miesto teritorijos bendrasis planas yra teritorijų planavimo dokumentas, kuriame buvo nustatyti miesto teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo principai, teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai bei bendrieji teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos reglamentai. Joniškio miesto bendroju planu prioritetai teikiami: gyvenimo kokybei ir žmogaus ir aplinkos darnai (esamo kultūros paveldo, esamos urbanistinės struktūros vystymo galimybių panaudojimas, gamtinio karkaso saugojimas, gausinimas ir panaudojimas, tvenkinių pakrančių sutvarkymas, poilsio parko prie I-o tvenkinio įrengimas, apsauginių želdynų gausinimas). Bendroju planu aplink Joniškio tvenkinius, Sidabros seniūnaitijoje, siūloma naujos plėtros teritorija parkui, kuriame galėtų atsirasti vietos smulkiems komercinės paskirties prekybos įrenginiams ar statiniams. Siūloma sutankinti parko želdynų liniją šiaurinėje parko teritorijos dalyje, kuri atitvers naujai formuojamą pramonės rajoną.

Joniškio miesto teritorijos bendrajame plane siūloma atskiraisiais rekreaciniais želdynais paversti ir teritorijas: Alyvų g. skveras; Klevų g. skveras; Saulės g. skveras; Taikos skveras; Vilniaus g. skveras (prie

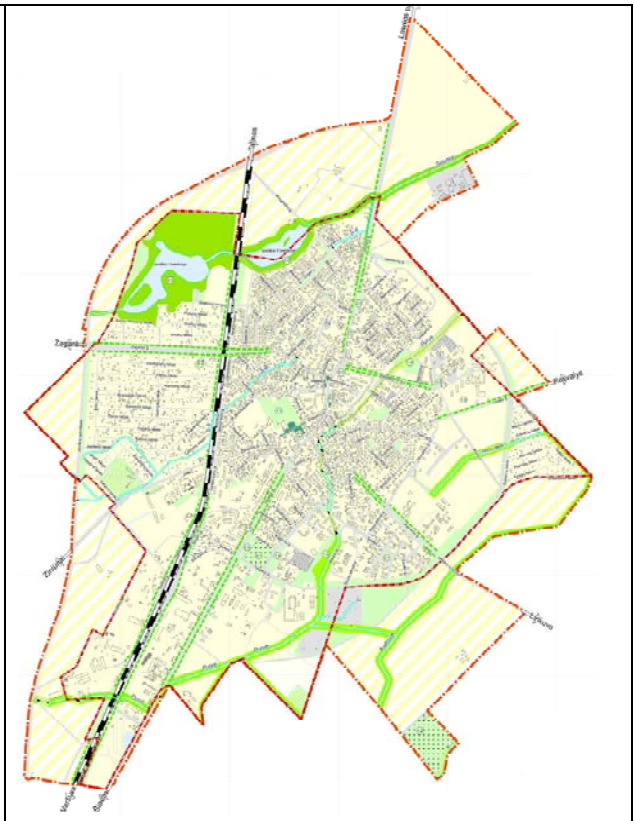
kapinių); Vyšnių g. skveras. Apsauginiai želdynai gali būti numatomi esamų kapinių apsaugos zonose, vandenvietės apsaugos zonoje, valymo įrenginių apsaugos zonoje, vandens telkinių pakrančių ir geležinkelio apsaugos juostose. Apsauginių želdynų formavimo ypatumai ir tvarkymo reglamentas nustatomas įvertinant kiekvienos konkrečios vietos gamtinės aplinkos ypatumus ir ekologinės apsaugos tikslus.

Joniškio miesto ribose yra svarbių gamtinio karkaso elementų - migracinių koridorių. Gamtinio karkaso teritorijų ekologiniam optimizavimui būtina didinti želdinių ploto dalį gamtinio karkaso teritorijose. Reikia pažymėti, kad miesto ribose esančių gamtinio karkaso teritorijų želdiniai turėtų būti gausinami ne dėl ekonominių veiksnių, bet didinant gamtinės aplinkos ekologinį arba rekreacinį pilnavertiškumą.

Joniškio miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais iš viso numatoma 86,12 ha intensyviai naudojamų lankymui želdynų, 3,22 ha kapinių teritorijų, 3,85 ha miesto aikščių teritorijų, taip pat žaliųjų jungčių ir apsauginės paskirties želdynų.

5 pav. Joniškio miesto teritorijos bendrasis planas
žemės naudojimo brėžinys

6 pav. Joniškio miesto teritorijos bendrasis planas
kraštovaizdžio tvarkymo brėžinys

Vietinės reikšmės Urbanistikos paminklo UV-15 Joniškio mieste sklypų suplanavimo projektas. Projektu išskirta vietovė - Joniškio centrinė dalis. Vertingosios savybės (vertybės sudėtis, apimtis, vertingos dalys ir elementai): Gatvių tinklas, aikštės planas ir tūrinė erdvinė kompozicija, kapitalinio užstatymo fragmentai. Atsiradimo data: 1289 m. (Žr. pav. Nr. 7).

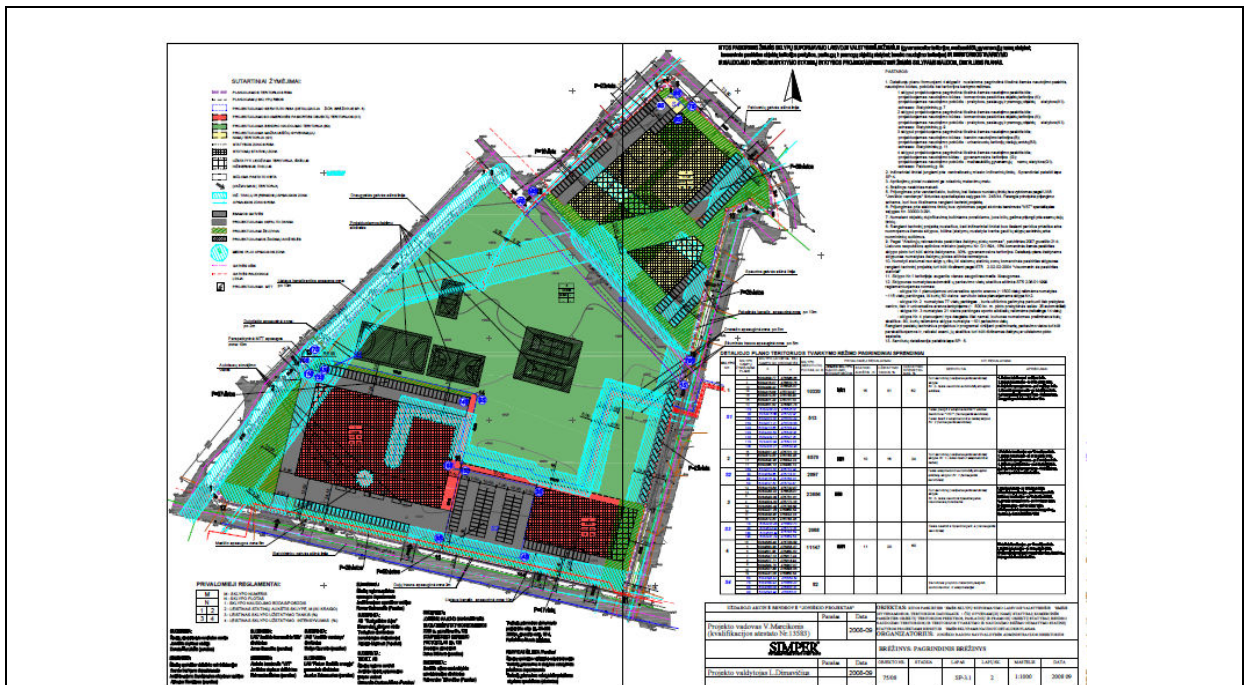

10 pav. Joniškių miesto parko detalusis planas

Kitos paskirties žemės sklypų suformavimo laisvoje valstybinėje žemėje (gyvenamosios teritorijos, daugiaaukščių gyvenamųjų namų statybai; komercinės paskirties objektų teritorijos prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybai; bendro naudojimo teritorijos) ir teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo numatymo statinių statybos projektui rengti ir žemės sklypams naudoti detalusis planas išskyrė Draugystės - Varpo gatvių parko teritorijos sklypą. Reglamentavo parko naudojimo būdą ir pobūdį, apribojimus, nustatė preliminarų teritorijos tvarkymą bei pritaikymą rekreacijai (žr. pav. Nr. 11).

11 pav. Detalusis planas Draugystės - Varpo gatvių parko teritorijoje

priklausomieji želdynai visuomeninės paskirties teritorijoje; priklausomieji želdynai daugiabučių gyvenamųjų namų teritorijoje; memorialinės paskirties teritorija; pasyvaus rekreacinio poilsio teritorija; apsauginės bei trumpalaikės rekreacinės paskirties teritorija. Įvertinus esamoje būklėje atliktą ekologinį ir estetinį želdynų būklės vertinimą bei išanalizavus esamos miesto želdynų sistemos pritaikymą naudojimui, teritorijas siūloma tvarkyti palaipsniui, išskiriant prioritetus nuo I iki III (žr. pav. Nr. 12). Remiantis prioritetais, išskirtos želdynų sistemos teritorijos (I prioritetas), kurioms būtinas kuo skubesnis sutvarkymas ir pritaikymas visuomenei. Kitos teritorijos, kurios yra arba geros būklės ir naudojamos pagal savo funkciją, arba ne tokios svarbios želdynų sistemai, priskirtos II ir III prioritetams. Mieste didesnę dėmesį reikėtų skirti miesto skverų ir pakrančių apsauginių želdynų integravimui į bendrą miesto rekreacinę sistemą, t.y. želdynai turi būti naudojami ir pritaikomi miesto reikmėms.

Parengus ir įgyvendinus „Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano“ išsikeltus pagrindinius tikslus ir uždavinius bus funkcionaliai išdėstyta ir sutvarkyta Joniškio miesto ekologinė būklė, harmonija, gyvenimo sąlygų kokybė, miesto patrauklumas turizmui ir investicijoms. Želdynų sistema yra svarbi ir neatskiriama miesto urbanistinės struktūros dalis, todėl svarbu išlaikyti reikiamą žaliųjų plotų kiekį mieste.

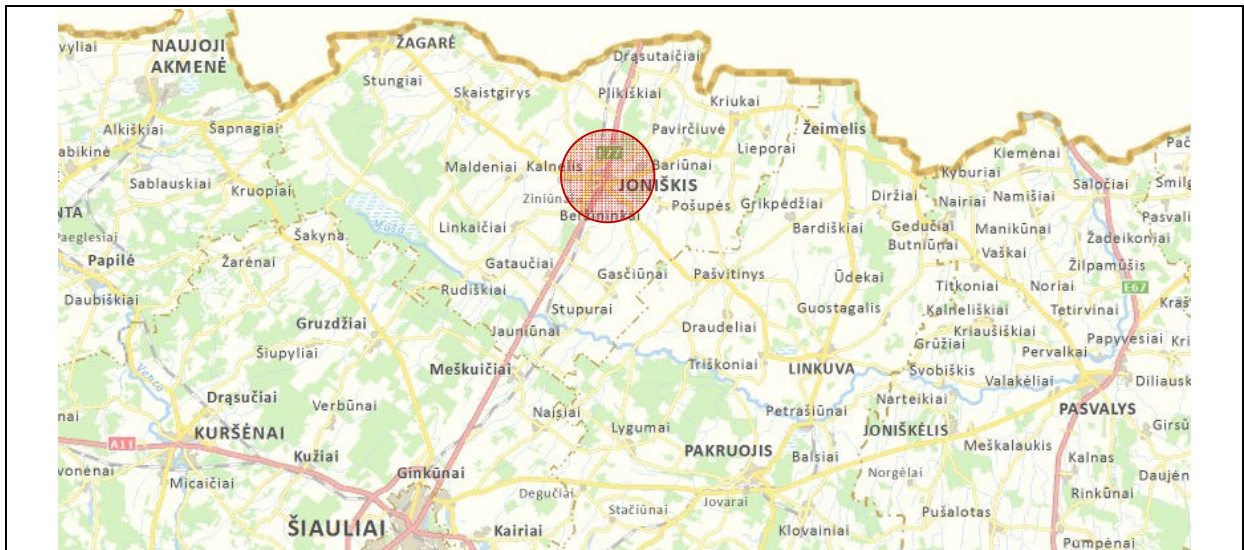
3 Informacija apie numatomą plano įgyvendinimo vietą

3.1 Informacija apie numatomą plano įgyvendinimo vietą

Joniškio rajonas - šiaurės Lietuvos kraštas, besiribojantis su Latvijos Respublika. Šiame rajone yra 2 miestai - Joniškis ir Žagarė ir 2 miesteliai - Kriukai ir Skaistgirys. Didžioji dalis rajono yra Žiemgalos žemumoje. Rajone žemės ūkio naudmenos užima 72,2 proc. teritorijos, miškingumas nedidelis - 19,9 proc., keliai užima 1,7 proc., užstatyta teritorija - 2,3 proc., vandenys - 2 proc., kita žemė - 1,9 proc.

894,41 hektarų ploto Joniškio miestas yra rajono ir seniūnijos centras, per 39 km į šiaurę nutolęs nuo Šiaulių miesto. Jis yra Joniškio seniūnijoje ir ribojasi su Satkūnų seniūnija, Saugėlaukio seniūnija ir Kepalių seniūnija. 2014 metų pradžioje Lietuvos Statistikos departamento duomenimis Joniškio mieste yra 9309 gyventojai.

Didžioji miesto dalis bei miesto centras yra susitelkęs į rytus nuo magistralinio geležinkelio linijos Šiauliai - Ryga, vakarinėje geležinkelio pusėje - įsikūrę kolektyviniai sodai, komercinės, verslo, gamybos ir paslaugų teritorijos, poilsio zonos „Sidabra“ (prie Joniškio I-ojo tvenkinio) parkas, Liuteronų bei II pasaulinio karo aukų kapinės.

13 pav. Planuojama teritorija - Joniškio miestas

Joniškio miesto urbanistinė struktūra - radialinė: šešios pagrindinės miesto gatvės susijungia į vieną aikštę, aplink kurią yra susiformavęs miesto centras. Jame yra ir miesto dominantė - Švč. Mergelės Marijos į Dangų Ėmimo Bažnyčia su 65 metrų aukščio varpinės bokštu. Centrinė miesto dalis įtraukta į Kultūros vertybių registrą kaip Joniškio urbanistikos paminklas ir kaip Senojo miesto vieta. Joniškio miesto centre saugomas: gatvių tinklas, senosios aikštės užstatymo morfologinė charakteristika, senieji kultūros paveldo statiniai. Išlikę senieji miesto XIX a. pastatai suteikia Joniškiui turtingas tūkstančio metų praeities žymes, tačiau su istorine aplinka konfliktuoja sovietinės tipinės gyvenamosios statybos 4-5 aukštų aukščio kvartalai, pavieniai visuomeniniai pastatai.

Joniškio miesto bendruoju planu yra numatyta plėtoti neužstatomų teritorijų (rekreacinės, memorialinės ar apsauginės paskirties) želdynus tiek intensyviai naudojimui, tiek miesto aplinkos estetinio vaizdo formavimui. Šie želdynai (esami ir suplanuoti BP) Joniškyje užima apie 25 % ploto (219,51 ha). Patys svarbiausi žalieji plotai Joniškyje jau turi suformuotus sklypus ir tvarkomi kaip atskirieji rekreaciniai želdynai. Svarbiausi iš jų yra Joniškio miesto parkas, Joniškio miesto poilsio zonos „Sidabra“ parkas (prie I tvenkinio), Joniškio miesto poilsio zonos prie II tvenkinio parkas.

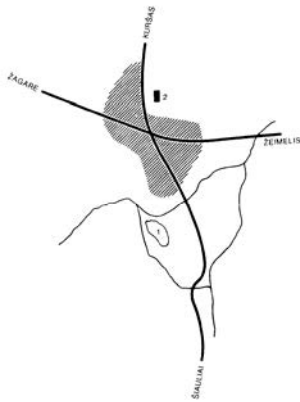
Joniškio miesto istorinė raida

Joniškis išaugo pietinėje buvusios Žiemgalos teritorijoje. Gyvenvietė pradėjo kurtis XVI a. pradžioje, rašytiniuose šaltiniuose Joniškis minimas nuo 1523 m., kai Vilniaus vyskupas Jonas lankė Kuršo pasienį ir čia rado išlikusią pagonybę. Vyskupo nurodymu keliose gyvenvietėse buvo įsteigtos parapijos, viena jų pavadinta Joniškiu. Todėl Joniškio miesto įkūrimo pradžia yra laikomi 1523 m.

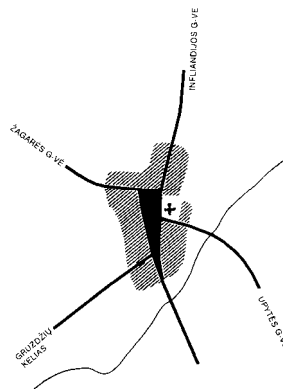
Tebesitęsia diskusijos dėl Joniškio miesto genezės. Viena iš versijų, kad gyvenvietė kūrėsi dabartinio Kalnelio kaimo vietoje (3 km į ŠV nuo Joniškio) ir miestas dabartinėje vietoje pradėjo kurtis tik po 1594 m. gaisro prie patogesnių prekybinių kelių. Kiti teigia, kad visą laiką miestas augo toje pačioje vietoje.

Manoma, kad senovės kaimo tipo gyvenvietė XV a. antroje pusėje (?) - XVI a. pradžioje galėjo egzistuoti dabartinio miesto vietoje ir peraugti į miesto tipo gyvenvietę. Tai patvirtintų urbanistinė miesto gatvių struktūra, kuri yra paveldėta iš priešistorinių laikų.

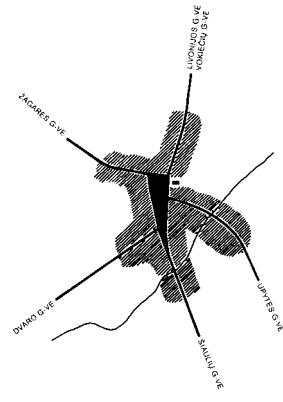
XVI a. pabaiga - XVII a. pirma pusė - Joniškio klestėjimo laikotarpis. Gyvenvietės virtimą miestu įtvirtino 1616 m. Magdeburgo privilegijos suteikimas, kuri turėjo didelės įtakos tolesnei miesto raidai. XVII a. Joniškyje galutinai susiformavo 5 pagrindinių gatvių ir turgaus aikštės urbanistinė struktūra, kuri išliko iki šių dienų. Remiantis aprašymu ir vėlesnės medžiagos analize, sudaryta XVII a. pradžios Joniškio miesto retrospektyvinė plano schema. Joje miesto planas raiškiai radialinis su savaimingai į centrą suėjusiomis netaisyklingos formos miestelio gatvėmis, o jų sankryžoje - trikampė aikštė.

XVI a. vidurio Sidabrės (Kalnelio) vietoje atsikūrusios gyvenvietės (Joniškio) plano schema

XVII a. pradžios retrospektyvinė plano schema

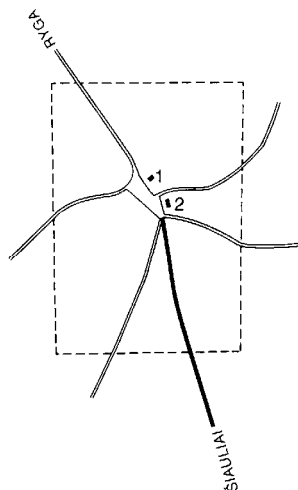
XVIII a. ketvirtojo - penktojo dešimtmečio miesto retrospektyvinė plano forma

14 pav. Joniškio miesto urbanistinės raidos schemas (Informacijos šaltinis: A. Miškinis „Vakarų Lietuvos miestai ir miesteliai“ I knyga)

XVII a. antra pusė - XVIII a. pirmą pusė - karų ir po jų sekusių nuosmukių laikotarpis. XVII - XVIII a. Joniškis buvo didžiausias Šiaulių ekonomijos miestas. Tuo metu jau buvo susiformavęs Joniškio centrinės aikštės užstatymo charakteris. Pagrindinių gatvių skaičius nuo XVII a. pradžios nepakito, todėl miesto planas, turėjęs raiškia radialinę formą, liko beveik toks pats. Joniškį niokojo pasikartojantys gaisrai. Susidariusios naujos šalutinės gatvės perša mintį, kad po gaisrų atsistatęs miestas plėtėsi, tačiau tai vyko ne vien statant naujas sodybas pagrindinėse gatvėse tolyn nuo centro, bet ir panaudojant laisvus plotus už ten stovėjusių sodybų. Svarbiausios buvo Livonijos ir Uptytės gatvės, tai liudijo, kad miestas plėtėsi šiaurės ir pietryčių kryptimis, kur buvo statybai tinkama teritorija.

Iki XVIII a. septintojo - aštuntojo dešimtmečių Joniškio užstatymas beveik atgavo ankstesnį pobūdį. Daugumą sodybų glaudžiai statant palei pagrindines gatves, erdvės pasidarė aiškesnės, radialinis miesto planas tapo dar ryškesnis.

Tolesnei Joniškio plano ir užstatymo raidai nemažą poveikį turėjo Rygos - Tilžės plentas, kuris buvo nutiestas 1836-1858 m. Plentas buvo praveistas ne esamomis gatvėmis, bet nauja vieta - prakertant naują trasą. Dėl to pietiniame miesto aikštės gale atsirado trys artimos krypties gatvės ir susidarė sudėtinga, dirbtinė ir Lietuvos miestams ir miesteliams nebūdinga gatvių sankryža, nepatogūs užstatymui trikampiai kvartalai. Tiek iš šiaurės, tiek iš pietų plentas buvo nukreiptas į Joniškio bažnyčią, o tai padidino šio akcento reikšmę apylinkės kraštovaizdžiui. Susidarė sudėtingos formos ryškiai pabrėžta aikštė su daugia pagrindinių gatvelių, kas liudijo Joniškį esant išvystyto radialinio plano miestu.

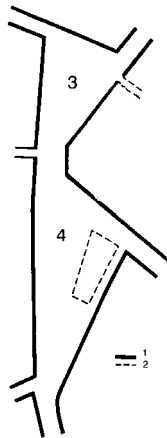
15 pav. XIX a. vidurio Joniškio miesto schema su nauja plento trasa. 1- bažnyčia, 2 - sinagoga (Informacijos šaltinis: A. Miškinis „Vakarų Lietuvos miestai ir miesteliai“ I knyga)

XVIII a. antra pusė tai stabilizavimosi ir kilimo laikotarpis. Tuo metu pastebima kultūrinė ir ekonominė kaimynų įtaka. XVIII a. Istoriniai šaltiniai liudija, kad Joniškį siejo glaudūs prekybiniai, vedybiniai bei kiti ryšiai su artimesniais ir tolimesniais LDK bei Livonijos miestais.

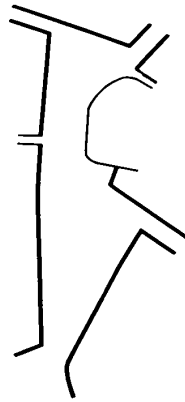
Šiuo laikotarpiu Joniškis neišaugo į didesnę vakarinės LDK dalies miestą, jame be amatų ir prekybos didelę įtaką turėjo agrarinio pobūdžio verslai.

Mažai duomenų išlikę apie miesto ūkinę veiklą XIX a. Ketvirtame - penktame dešimtmetyje. Tuo laikotarpiu perstatyti klebonijos pastatai, pastatytas malūnas, pašto stotis, mūrinė evangelikų-liuteronų bažnyčia.

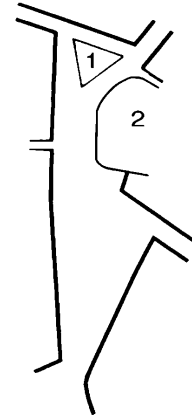
1868 m. kito didelis gaisras, tačiau po jo miestas buvo atkurtas gana greit, nes tuo metu jau intensyviai vystėsi, gyveno arti 5 tūkstančių gyventojų.

Apie 1830 m. Joniškio aikštės plano schema. 1- aikštės kontūras, 2- spėjama rotušės su krautuvėlėmis vieta, 3 - arklių turgus, 4- kitų prekių turgus

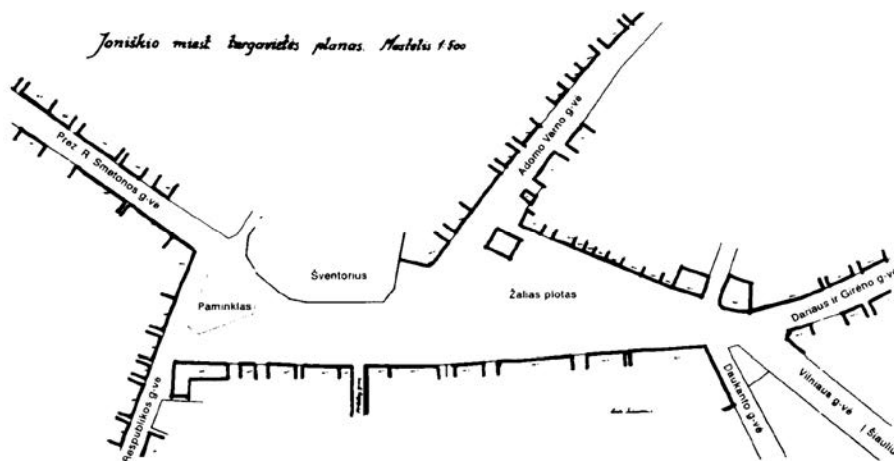

XX a. pradžios (po 1905 m.) Joniškio aikštės plano schema.

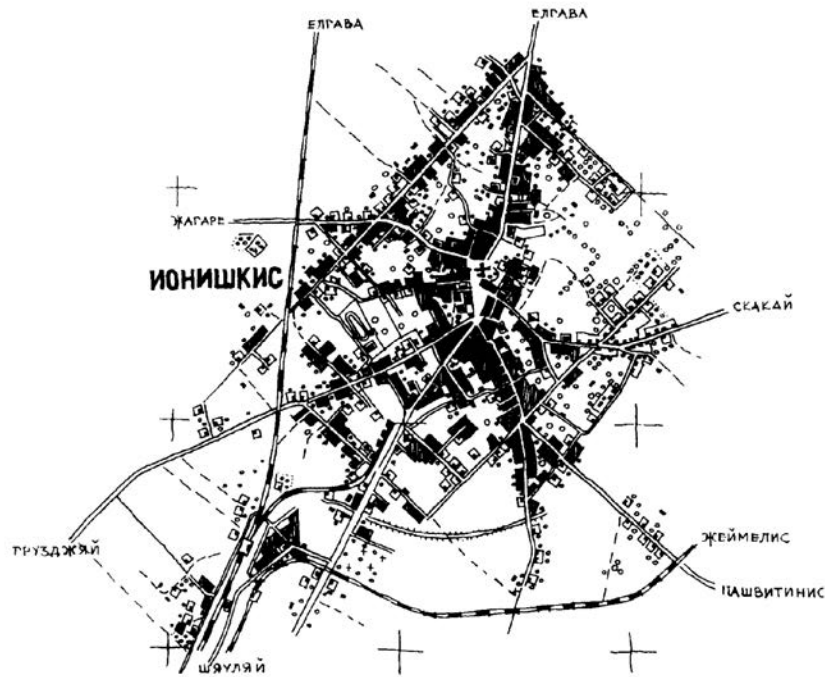
1928 m. Joniškio aikštės plano schema.

16 pav. Joniškio miesto aikštės plano raidos schemas (Informacijos šaltinis: A.Miškinis „Vakarų Lietuvos miestai ir miesteliai“ I knyga)

17 pav. 1940 m. Joniškio aikštės schema

Padidėjęs nuo XIX a. vidurio gyventojų skaičius stimuliuojo miesto teritorijos plėtotę, dėl to sutankėjo centro užstatymas, susidarė šalutinių gatvių. XIX a. pabaigoje - XX a. pradžioje buvo perstatyta katalikų bažnyčia, kuri net ir išsiplėtusiame mieste buvo pagrindinė dominantė, kiti pastatai, taip pat ir antroji mūrinė sinagoga pastatyta XIX a. antroje pusėje šalia senosios, menkai išryškėjo miesto centre.

18 pav. 1944-1945 m. Joniškio miesto plano schema

Beveik visi pastatai tuo laiku buvo kapitaliniai. Didesnė jų dalis - dviaukščiai. Aikštė buvo grįsta, tik be šaligatvių, šiek tiek medžių augo vakarinėje šventoriaus dalyje.

Nėra tikslių duomenų ar pokario metu Joniškis buvo atstatomas pagal miestui skirtą projektą. Administracijos ir gyventojų aptarnavimo įstaigos bei įmonės kūrėsi atstatytuose, rekonstruotuose pastatuose. Naujų namų statyta mažai, daugiausiai tai buvo vienbučiai ir privatus pastatai, daugiau tvarkytos gatvės, paplatinti buvę ar įrengti nauji šaligatviai.

19 pav. 1954 m. miesto projektas

Vienas pirmųjų Joniškio miesto projektas parengtas 1954 m. (autorius A.Kuosa). Planuota tik urbanizuota miesto teritorija. Iš esmės laikytasi pagrindinių gatvių tinklo; šalutinės gatvės derintos prie pagrindinių, numatyti gana taisyklingi, įvairaus dydžio kvartalai. Kai kurios esamos gatvės šiek tiek paplatintos ir patiesintos, visuomeniniai pastatai išdėstyti įvairiose miesto centro vietose - daugiausia karo metu sugriautų pastatų sklypuose.

Didesnės reikšmės miesto raidai projektas neturėjo, esamose gatvėse - daugiausiai tarpuose tarp namų - ir naujai suplanuotuose iki 1959 m. iškilo keliasdešimt vienbučių namų. Iki to laiko centre nepastatytas nė vienas bent kiek reikšmingesnis pastatas, tačiau sutvarkyti ir apželdinti kai kurių sugriautų pastatų sklypai.

Septintajame dešimtmetyje padidėjo statybų mastai: pietų ir pietvakarių pusėje pradėtas formuoti pramonės rajonas, centre - į šiaurės rytus nuo aikštės - daugiabučių namų kompleksas, o toliau - keli vienbučių namų kvartalai.

1965 m. parengtas naujas miesto generalinis planas (autorius architektas A.Pucas), pagal kurį išplėstos miesto ribos ir pramoninė zona, detaliau suplanuotas miesto centras, grupuojant pagal paskirtį išdėstyti visuomeniniai objektai. Centras numatytas aplink aikštę ir į šiaurę nuo jos - planuota sukurti naujos aikštės požymius turinčią erdvę karo metu sugriautų pastatų vietoje.

1967 m. Joniškis pripažintas nekilnojamojo kultūros paveldo objektu. 1969 m. miestui suteiktas vietos reikšmės urbanistikos paminklo statusas, nustatytos vietovės teritorijos ribos, vertingosios savybės, parengtas tolesnio kūrimo reglamentas.

Pokario metais neapgalvotai centre pasodinti ir jau suaugę medžiai uždengė išlikusius vertingiausias XX a. pradžios pastatus ir kultūros paveldo objektus. Medžiai taip pat uždengė vieną svarbiausių Joniškio istorinio centro savitumą lemiančių, ryškią kultūrinio kraštovaizdžio dominantę Joniškio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią.

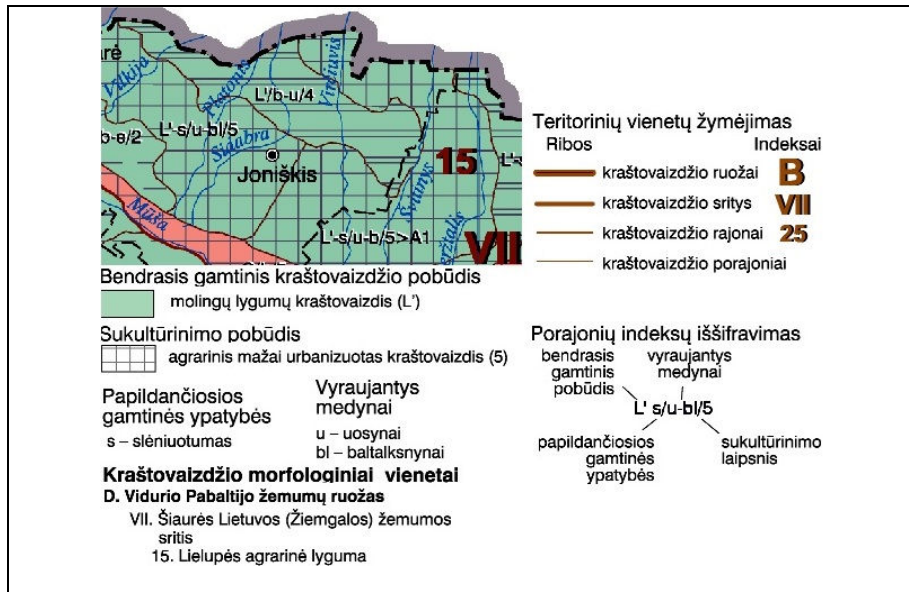
Kiti želdiniai padalijo aikštę nebūdingais kertančiais takais, todėl buvo pažeistos aikštės erdvės ir proporcijos, nebeaiškios aikštės ribos ir struktūra. Kita kultūros vertybė - sinagogų kompleksas, nebuvo matomas iš Miesto a. ir Upytės gatvių, nes buvo užgožtas želdiniais. Visas kompleksas buvo tarsi atskirtas nuo miesto centro kompozicijos.

Didesni iki tol susiformavusio miesto vaizdo pokyčiai ėmė ryškėti septintojo - aštuntojo dešimtmečių sankirtoje, o ypač aštuntąjį dešimtmetį - parengus 1973 m. miesto generalinį planą, kai įvairiose vietose (prie centrinės aikštės ir atokiau) imta statyti 4-5 aukštų gyvenamuosius namus. Šiame projekte pastatai suprojektuoti neįvertinus istoriškai susiklosčiusio užstatymo, neatitiko miesto istorinės dalies formavimo reikalavimų, bet ir plečiant miesto teritoriją, numatyta pakeisti jo plano formą.

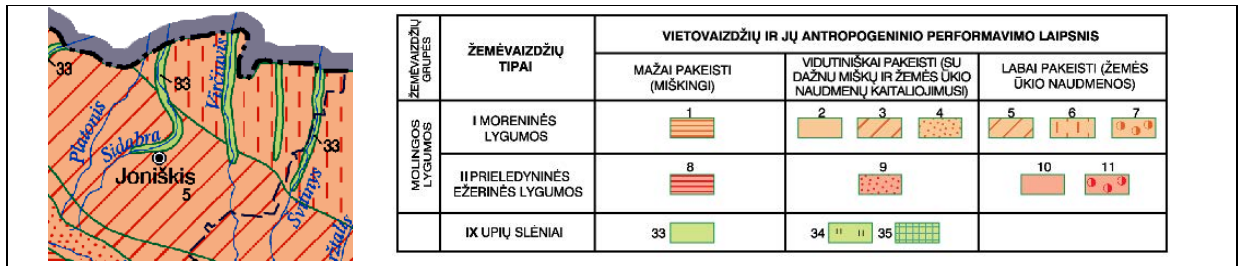
Joniškio miesto centrinė dalis reprezentuoja miesto istorijos, kultūros ir politikos raidą. Miesto aikštė formuojama kaip universali viešoji erdvė, svarbiausia miesto reprezentacinė, memorialinė dalis, skirta nedidelių kultūrinių ir pramoginių renginių, miestiečių ir miesto svečių bendravimo, susitikimų ir trumpalaikio poilsio vieta.

Teritorijos kraštovaizdis

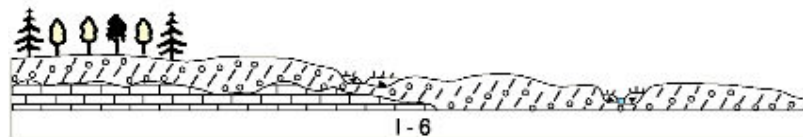
Joniškio miestas išsidėstęs šiaurinėje Lietuvos dalyje, netoli Latvijos sienos. Pagal Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio erdvinės struktūros įvairovės ir jos tipų identifikavimo studiją (2013 m., Vilnius) miestą formuoja Vidurio Pabaltijo žemumų ruožo Šiaurinės Lietuvos (Žiemgalos) žemumos sritis. Planuojama teritorija yra Lielupės lygumoje, kuri yra agrarinė. Kraštovaizdžio erdvinio komplekso, kaip fizinio kūno, komponentai (pamatinės uolienos, pažemio oras, vandenys, dirvožemis, antropogeniniai dariniai) sukuria savitus teritorinius vienetus, vadinamus fiziomorfotopais. Planuojamos teritorijos bendrasis gamtinis fiziomorfotopų pobūdis yra molingų lygumų kraštovaizdis, kuriam yra būdingas agrarinis mažai urbanizuoto kraštovaizdžio fiziomorfotopų sukultūrinimo pobūdis. Molingas lygumas sudaro moreninės lygumos, kurioms būdingos labai pakeistos žemės ūkio naudmenos. Šiose teritorijose vyraujantys medynai yra uosiai-baltalksniai.

20 pav. Ištrauka iš Lietuvos nacionalinio atlaso žemėlapio - Kraštovaizdžio morfologinis rajonavimas (Informacijos šaltinis: www.geoportal.lt)

21 pav. Ištrauka iš Lietuvos nacionalinio atlaso žemėlapio - Gamtinio kraštovaizdžio tipai (Informacijos šaltinis: www.geoportal.lt)

22 pav. Būdingų vietovaizdžių profiliai (Informacijos šaltinis: www.geoportal.lt)

Planuojamos teritorijos vizualinę struktūrą sudaro neišreikšta vertikaloji sąskaida (tai lyguminis kraštovaizdis su vieno lygmens videotopais), kuris lemia teritorijos despektiškumą ir horizontalioji sąskaida (tai vyraujančių atvirų, visiškai apžvelgiamų erdvių kraštovaizdis), kuris lemia teritorijos kraštovaizdžio atvirumą. Kraštovaizdžio erdvinėje struktūroje išreikšti tik vertikalieji dominantai. Planuojamos teritorijos, Joniškio miesto, kraštovaizdį pajvairina Audrovės ir Sidabros upelių sukuriamas nuolaidžios negiliai slėniuotos priemolingos lygumos vietovaizdis.

Pagal Joniškio miesto bendrąjį planą gamtinis karkasas užima nedidelę miesto dalį, tačiau vaidina labai svarbų vaidmenį ekologinės pusiausvyros bei biologinės įvairovės užtikrinimui. Svarbūs gamtinio karkaso elementai yra mikroregioninės svarbos migracijos koridoriai, kurie planuojamoje teritorijoje sudaro svarbiausius rekreacinius ir apsauginius želdynus. Joniškio miesto teritorijoje tokias gamtinio karkaso teritorijas formuoja Audrovės ir Sidabros upių slėniai, kuriems būtina susigrąžinti ir gausinti kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus. Palaikomas ir didinamas kraštovaizdžio natūralumas turi būti Sidabros upės atkarpoje (ties Joniškio I ir II tvenkiniais). Tuo tarpu užstatyose miesto teritorijose gamtinio karkaso teritorijos yra traktuojamos kaip degraduotos (urbanizuotos), kuriose natūralumas nebus atstatytas. Tačiau šiose teritorijose mažieji upeliai ir miesto žaliosios teritorijos sudaro smulkias gamtinio karkaso dalis („saleles“), kurios yra reikšmingos vietinių lygmeniu.

Joniškio miesto želdynų sistema

Vystant Joniškio miesto želdynus svarbu juos susieti su toje vietoje esančiais želdiniais, vietovės kraštovaizdžiu bei vietinėmis želdinimo tradicijomis. Joniškio miesto želdynų karkasą sudaro urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės (aikštės, skverai, parkai, perspektyviniai želdynai, kurie ateityje gali tapti viešai naudojamais žaliaisiais plotais, bei kapinių teritorijos), taip pat visa Joniškio miesto apsauginių želdynų sistema (gatvių ir geležinkelio apsauginiai želdiniai, upių ir upelių pakrančių želdiniai, miesto žaliosios jungtys) ir užstatytų teritorijų plotai su želdynais (daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai). Miesto teritorijoje želdynai ir atskiros jų dalys atlieka įvairias funkcijas: oro sudėties gerinimą, vėjo greičio mažinimą, rūkų išskaidymą, temperatūros reguliavimą; triukšmo mažinimą, vizualinį informavimą, apsaugos užtvarų įrengimą, apsaugą nuo dirvos erozijos ir rekultivacijos; želdiniais sudaromos miesto struktūros ir kuriamos erdves, pastatų ir jų kompleksų aplinkos kompozicijos, gyventojų poreikių tenkinimas, miesto želdynų ir rekreacinių teritorijų kūrimas bei ryšys su gamtiniu karkasu ir užmiesčio kraštovaizdžiu.

Joniškio mieste žaliųjų plotų yra pakankamai, jų plotas tenkantis vienam miesto gyventojui atitinka ir net viršija privalomąsias normas. Joniškio mieste žaliųjų plotų pasiekiamumas yra labai geras. Joniškio miesto želdynų sklaida yra pakankamai tolygi visame mieste, tačiau galima išskirti tris koncentruotus miesto taškus: miesto centrą, miesto šiaurės vakarų pusėje esantį miesto parką („Sidabros“ poilsio zona prie I tvenkinio) ir miesto pietinę dalį ties kapinėmis. Šios zonos suformuoja rekreaciniu ir estetiniu požiūriu svarbius miesto želdinių branduolius.

3.2 Informacija apie kiekvieną numatomą plano įgyvendinimo vietą:

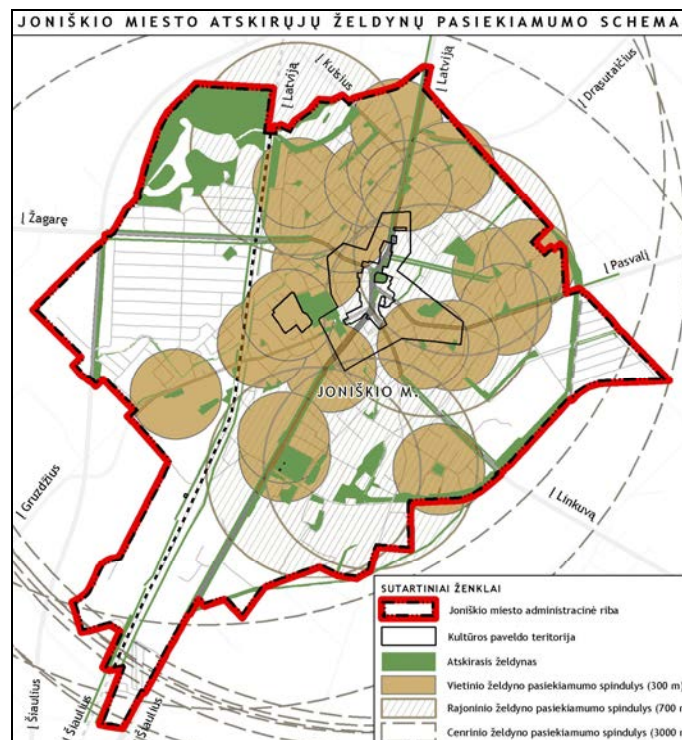
Nagrinėjant Joniškio miesto želdynų sistemą, pirmiausia buvo išskirtos želdynų teritorijos, kurios apima visus miesto želdynus ir sudaro tinkamą sistemą juos planuoti, tvarkyti, normuoti bei klasifikuoti. Esamos būklės analizės metu išskirtos žaliosios erdvės, kurios sudaro Joniškio miesto želdynų sistemą (žr. pav. Nr. 17) :

- sakralinės teritorijos;
- aikštės;
- parkai;
- skverai;
- apsauginės paskirties atskirieji želdynai;
- pakrantės želdynai;
- apsauginiai geležinkelio/gatvių želdiniai;
- daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos teritorijos.

23 pav. Atskirųjų želdynų išdėstymo schema

Planuojant ir formuojant estetišką miesto želdynų sistemą būtina vadovautis šiais principais: pasiekiamumas (tolygus pasiskirstymas miesto teritorijoje), vientisumas, kompleksškumas ir gamtinis pagrįstumas. Joniškio miesto želdynų pasiekiamumas yra geras, pasiekiamumo spinduliai centrinių želdynų atžvilgiu dengia visą Joniškio miestą. Rajoninių ir vietinių želdynų atžvilgiu - didžiąją miesto dalį, išskyrus vakarų pusėje esančius sodus (žr. pav. Nr. 18).

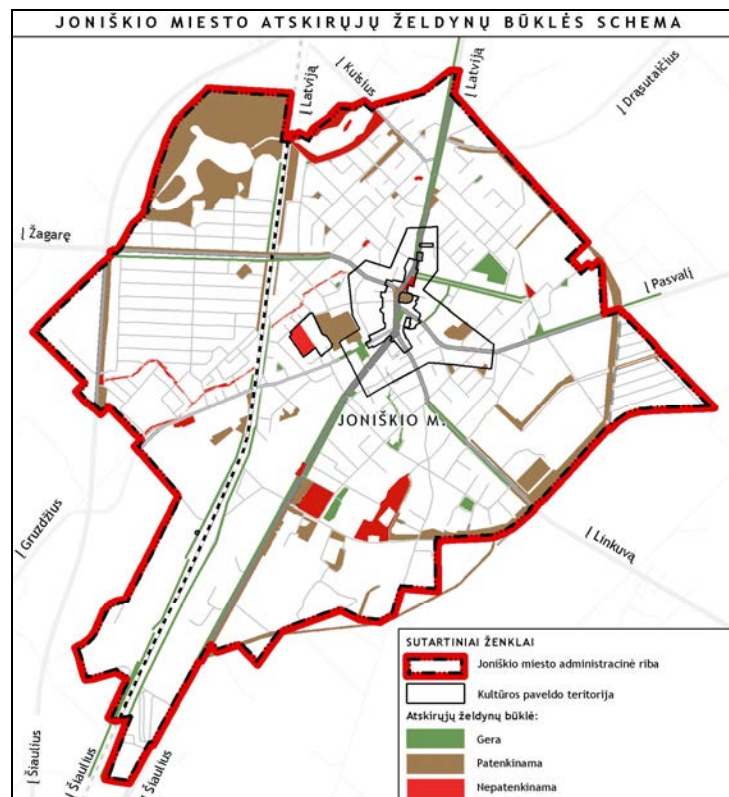
24 pav. Atskirųjų želdynų pasiekiamumo schema

Centrinius želdynus arba viso miesto reikšmės želdynus Joniškio mieste sudaro 3 km spinduliu gerai pasiekiami iš visų miesto taškų želdynai. Tokioms teritorijoms priskiriami: Joniškio poilsio zonos „Sidabra“ parkas prie I tvenkinio zonos, Joniškio miesto parkas ir miesto centrinė aikščių sistema.

Rajoninius želdynus sudaro šiek tiek mažesni už centrinus želdynus, kuriuos riboja pagrindinės (B kategorijos) bei greito eismo (A kategorijos) gatvės. Tokioms teritorijoms priskiriami: Joniškio miesto poilsio zona prie II tvenkinio, Saulės parkas (parkas prie vandens telkinio Kaštonų g.), Turgaus g. skveras. Taip pat galėtų būti priskirtas ir priklausomasis želdynas privačiame sklype Upytės g. 21.

Visi kiti želdynai sudaro vietinius želdynus, kurie išdėstomi kvartalų grupėje, kurią formuoja aptarnaujančios (C kategorijos) gatvės.

Bendrai apibūdinant esamą Joniškio miesto želdynų sistemos būklę, galima teigti, kad Joniškyje yra daug žaliųjų teritorijų, tačiau daugumos jų būklė yra tik patenkinama (žr. pav. Nr. 19). Nagrinėjamoje teritorijoje gera želdynų būklė sudaro 23,7 proc. Joniškio miesto želdynų teritorijos; patenkinama želdynų būklė - 49,2 proc.; nepatenkinama želdynų būklė - 18,6 proc.; nėra želdynų - 6,8 proc.; vyksta rekonstrukcija - 1,7 proc. Miesto želdinius sudaro Lietuvai būdingų rūšių želdynai: plačialapės ir smulkialapės liepos, paprastieji klevai, beržai, ąžuolai, uosiai, gluosniai, pušys ir eglės.

25 pav. Atskirųjų želdynų būklės schema

3.2.1 Teritorijos apsaugos statusas

Planuojamoje teritorijoje galioja:

- Gamtinio karkaso nuostatai;
- Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės;
- Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimai;
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos;
- Kiti galiojantys teisiniai aktai ir dokumentai.

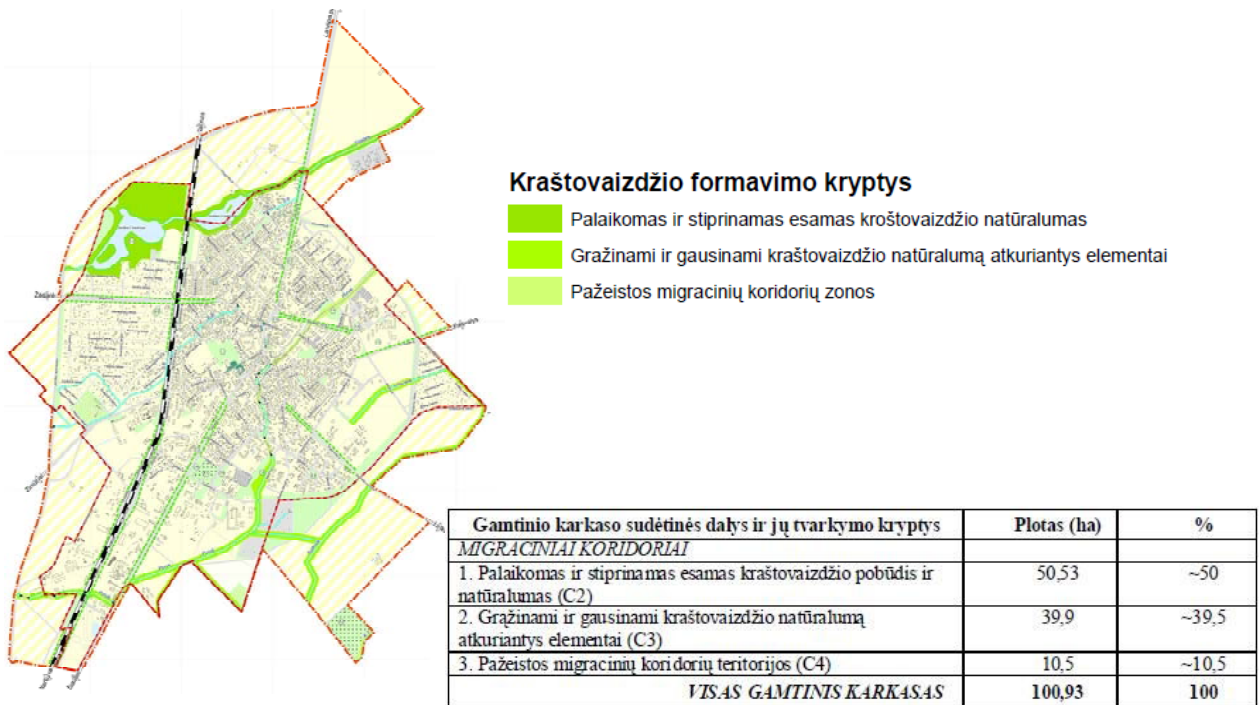
Gamtinio karkaso teritorijos

Teritorijose esančiose gamtinio karkaso elementuose veikla gali būti vykdoma pagal Gamtinio karkaso nuostatus (Žin., 2010, Nr. 87-4619), įvertinus poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numačius ir įgyvendinus įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

Pagal gamtinio karkaso nuostatus (Žin., 2010, Nr. 87-4619) gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdoma renatūralizacija (vykdant technines priemones, mažinančias sausinamosios melioracijos poveikį, sudarančias sąlygas pelkėdarai, upelių ar jų ruožų, natūralių vandentakių atsistatymui, natūraliam augalų bendrijų ir gyvūnų populiacijų ir jų migracijos kelių formavimuisi) ir ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė, bendras teritorijos miškingumas, saugomi ir įveisiami želdynai, želdiniai agrarinėse ir urbanizuotose teritorijose, vykdomi pažeistų teritorijų ir akvatorijų atkūrimo, išvalymo nuo užteršimo darbai, iškeliami pramonės ir stambūs žemės ūkio objektai ir įrenginiai, bešeimininkiai nenaudojami statiniai, mažinamas vizualinis jų poveikis ir pan.

Joniškio miesto bendrajame plane suformuotos trys gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys:

- Palaikomasis ir stiprinamasis esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas. Šis kraštovaizdžio tvarkymo tipas yra išskiriamas miesto pakraštiniėje dalyje (šiaurinėje) esančiame Sidabros slėnio dalies ir už Joniškio tvenkinius bei pietrytinėje dalyje Audrūvės upės slėnio atkarpoje. Tai riboto ekologinio kompensavimo laipsnio teritorijos, tačiau net ir patekdamos į miesto ribas, jos yra išsaugojusios santykinai natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį ir yra gamtinio karkaso funkcionavimo pagrindas, kurio perspektyva susijusi su racionaliu jose augančių žaliųjų plotų išsaugojimu ir tvarkymu, jų regeneracinio potencialo puoselėjimu, rekreacinio naudojimo reguliavimo bei nustatyto tvarkymo režimo užtikrinimu.
- Gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai. Šis kraštovaizdžio tvarkymo tipas taikytinas labai silpno geoekologinio potencialo ir miesto aplinkoje sunkiai išvengiamos technogeninės veiklos pažeistose gamtinio karkaso teritorijose. Šios zonos susiformavo dėl intensyvaus žemės naudojimo pažeidžiant ekologinės pusiausvyros sąlygas, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų.
- Pažeistos migracinių koridorių teritorijos. Tai teritorijos praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir/arba vertingiausias gamtinius elementus, jų dalis ir nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų. Joniškio mieste į šią grupę patekusių gamtinio karkaso teritorijų vienu iš didesnių praradimų reikia laikyti Purvės upelio migracinio koridoriaus atkarpų sunaikinimą.

26 pav. Ištrauka iš Joniškio miesto bendrojo plano kraštovaizdžio tvarkymo brėžinio

Paviršinių vandens telkinių apsauga

Planuojamoje teritorijoje paviršinio vandens išteklius formuoja Sidabros, Audrų upės bei mažieji upeliai (Purvės upelis). Šių paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos paviršiniams vandenims nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 95-3372 su vėlesniais pakeitimais).

Pagal Joniškio miesto bendrąjį planą visame Joniškio paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos sutampa su zonomis ir yra po 10 m nuo kranto linijos. Šiaurinėje Joniškio dalyje, palei Sidabros upę, tarp naujai numatytos Pramonės ir sandėliavimo objektų ir Valymo įrenginių teritorijos, numatyta apsauginių želdinių teritorija, kuri jungtų Sidabros tvenkinių ir Satkūnų botaninio draustinio vidinio stabilizavimo arealą B3, šios teritorijos vandens apsaugos juostos plotis 15 m.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos juostų paskirtis - sumažinti galimybę į vandens telkinį patekti pavojingoms medžiagoms, apsaugoti krantus nuo erozijos, apriboti ūkinę veiklą, kuri gali turėti tiesioginį neigiamą poveikį paviršiniam vandens telkiniui arba riboti jo naudojimo visuomenės poreikiams galimybes.

Pagal specialiąsias vandens telkinių naudojimo sąlygas draudžiama: reguliuoti natūralias upes ir keisti jų vagą bei ežerų natūralų vandens lygį; reguliuoti dirbtinių vandens telkinių lygį didesne amplitude, negu numatyta eksploatacijoje, nuleisti juos be Aplinkos apsaugos ministerijos leidimo; naudoti per parą daugiau kaip 10 kub. metrų (m³/d) vandens, neturint nustatytą tvarką Aplinkos apsaugos ministerijos išduoto gamtos išteklių naudojimo leidimo.

Pakrantės apsaugos juostose draudžiama rengti poilsia vietas (išskyrus paplūdimius), statyti autotransporto priemones, kurenti laužus, ne miško žemėje kirsti medžius ir krūmus (išskyrus sausuosius, vėjovartas, vėjo laužas). Vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama: plynai kirsti medžius ir krūmus šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10 laipsnių, išskyrus piliakalnių šlaitus, tvarkomus pagal projektus.

Kultūros paveldo apsauga

Planuojamoje teritorijoje ir šalia jos esančioms nekilnojamosioms kultūros vertybėms pagal „Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymą“ (Žin., 2008, Nr. 59-2203 su vėlesniais pakeitimais) nustatytos apsaugos zonos. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius: apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį (kultūros vertybės teritorija) ir vizualinės apsaugos pozonį (kultūros vertybės apsaugos zona). Joniškio miesto želdynų sistema planuojama atsižvelgiant į tai, kad fizinio poveikio pozonyje (kultūros vertybės teritorijoje) draudžiama: atlikti darbus, deformuojančius gruntą ir sukeliančius jo vibraciją; statyti statinius, kurie nėra skirti nekilnojamosioms kultūros vertybėms apsaugoti ir šių vertybių naudojimui garantuoti; atlikti kitokius darbus, galinčius pakenkti nekilnojamosioms kultūros vertybėms ar jų teritorijoms. Vizualinės apsaugos pozonyje (kultūros vertybės apsaugos zonoje) draudžiama veikla, galinti trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą, statyti statinius, jeigu jie blogina paveldo objektų eksponavimo sąlygas, didina teritorijos vizualią (regimąją) taršą, t.y. gali pakenkti nekilnojamosioms kultūros vertybių kraštovaizdžiui, ar optimaliai jų apžvalgai.

Vizualinės apsaugos zonoje draudžiami darbai, kurie gali pakenkti nekilnojamosioms kultūros vertybių kraštovaizdžiui ar optimaliai jų apžvalgai.

Inžinerinės infrastruktūros apsaugos zonos

Mieste, įveisiant naujus ir tvarkant jau esamus želdinius, būtina laikytis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų (LR Vyriausybės nutarimas Nr. 207, 2008-03-12, Žin., 2008, Nr. 33-1152, su vėlesniais pakeitimais). Dažniausiai pasitaikantys želdinių sodinimo, žemės kasimo darbų apribojimai:

Ryšių linijų apsaugos zonoje (žemės juostoje, kurios plotis po 2 m abipus požeminio kabelio trasos arba orinės linijos kraštinių laidų ir 3 m aplink požeminį ar antžeminį stiprinimo punktą) draudžiama sodinti medžius be raštinio įmonių, aptarnaujančių šias ryšių linijas, leidimo ir darbų metu nesant tos įmonės atstovo.

Kelių apsaugos zonoje (atitinkamai nuo kelio reikšmės: magistraliniai keliai - 70 metrų, krašto keliai - 50 metrų, rajoniniai keliai - 20 metrų, vietinės reikšmės keliai - 10 metrų) medžiai, jų grupės ir krūmai, augantys ne miško žemėje, nukertami ar kitaip pertvarkomi nustatyta tvarka savivaldybės

institucijai išdavus leidimą. Kelių apsaugos zonoje draudžiama statyti paminklinius akcentus-simbolius, įrengti vandens telkinius be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo.

Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje (miestuose po 20 m abipus kraštinių kelių ašiu) geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje augantys medžiai negali būti aukštesni už nuotolį nuo medžio iki pirmojo bėgio. Geležinkelio viešojo (bendrojo) naudojimo kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje be viešojo (bendrojo) naudojimo geležinkelio valdytojo ar geležinkelio apsaugos želdinius eksploatuojančios įmonės rašytinio sutikimo draudžiama sodinti ar kirsti medžius ir krūmus. Geležinkelio želdinių apsaugos techniniai darbuotojai turi teisę laisvai vaikščioti geležinkelio želdinių apsaugos zonoje, sodinti vėjo greitį mažinančias želdinių juostas ir kirsti želdinius, keliančius pavojų eismo saugumui.

Elektros linijų apsaugos zonoje (žemės juosta tarp dviejų vertikalių plokštumų, lygiagrečių elektros linijos ašiai, matuojant horizontalų atstumą nuo kraštinių jos laidų (iki 1 kV - po 2 m; 6,10 kV - po 10 m; 35 kV - po 15 m; 110 kV - po 20 m; 330 kV - po 30 m; 750 kV - po 40 m, o požeminės elektros kabelių linijos apsaugos zonoje - po 1 m nuo linijos konstrukcijų kraštinių taškų) sodinti arba kirsti medžius ir krūmus draudžiama be elektros tinklų įmonės raštiško leidimo. Šioje zonoje taip pat draudžiama įrengti vaikų žaidimo aikšteles, stadionus, organizuoti renginius, į kuriuos susirenka daug žmonių. Elektros tinklų įmonių darbuotojams suteikiama teisė elektros oro linijos apsaugos zonoje laisvai vaikščioti, o atliekant eksploatavimo bei remonto darbus - kirsti medžius, esančius už proskynos, leidžiama tik suderinus tai su miško valdytoju ar savininku ir nustatytą tvarka įforminus medžių kirtimo dokumentus. Visais atvejais žemės ir miško savininkams ir naudotojams turi būti atlyginti padaryti nuostoliai.

Dujotiekių apsaugos zonoje (iki 16 barų slėgio dujotiekio apsaugos zoną sudaro žemės juosta išilgai vamzdinių trasos, kurios plotis - po 2 metrus abipus vamzdinio ašies, dujų reguliavimo punkto apsaugos zona - 10 metrų pločio žemės juosta aplink šio punkto sienas) draudžiama sodinti medžius ir krūmus.

Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų (antžeminiai šilumos tiekimo vamzdiniai, požeminės šilumos bei karšto vandens tiekimo trasos, šiluminės kameros, sklendžių aptarnavimo paviljonai, drenažo šuliniai, termofikacinio vandens bei drenažo siurblynės, šalia šilumos tiekimo trasų pakloti drenažo vamzdžiai, telesignalizacijos kabeliai ir kiti statiniai, skirti nurodytiesiems tinklams aptarnauti) apsaugos zonose (žemės juosta, kurios plotis po 5 m nuo kanalo (vamzdinio) kraštų, kameros išorinės sienos) draudžiamas sodinti medžius ir krūmus taip, kad medžio kamienas arba krūmas atsidurtų arčiau kaip 2 metrai nuo tinklų kanalo (vamzdinio) krašto. Likusioje apsaugos zonoje medžius ir krūmus sodinti galima tik gavus įmonės, eksploatuojančios šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus, raštišką sutikimą.

Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių (vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos vamzdiniai, kaupimo rezervuarai, sklendžių kameros, persiurbimo stotys, išleistuvai, vandentiekio bokštai, slėginiai rezervuarai, lietaus ir fekalinės kanalizacijos valymo įrenginiai) apsaugos zonose (žemės juosta, kurios plotis po 5 m nuo vamzdinių ašies; magistralinių vamzdinių, kurių skersmuo yra 40 cm ir didesnis, apsaugos zona yra žemės juosta, kurios plotis po 10 m nuo vamzdinių ašies sausame grunte, o drėgname grunte - ne mažiau kaip po 25 m; vandens rezervuarų, skaidrintuvų, kaupiklių apsaugos zonos plotis po 30 m, o vandentiekio bokštų ir kitų įrenginių - ne mažiau kaip po 15 m nuo išorinių sienelių) vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklus ir įrenginius eksploatuojančios įmonės nustato sąlygas, kurių laikantis nurodytųjų tinklų ir įrenginių apsaugos zonose galima sodinti medžius ir krūmus, nesuderinus to su nurodytuosius tinklus ir įrenginius eksploatuojančiomis įmonėmis.

Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonose rekomenduodama įveisti medelynus, skirtus įmonių teritorijoms ir sanitarinėms apsaugos zonoms apželdinti.

Saugotini medžių ir krūmų želdiniai, augantys ne miško žemėje yra medžiai, jų grupės bei krūmai, augantys miestuose, miesteliuose ir kaimuose, sanitarinėse zonose, parkuose, vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose ir zonose, greta automobilių kelių ir geležinkelių esančiuose ruožuose, kapinėse ir sodininkystės bendrijų sodų bendro naudojimo vietose; savivaldos institucijų sprendimais paskelbti saugotinais želdiniais; kiti 20 centimetrų skersmens (1,3 metro aukštyje) ir storesni medžiai bei jų grupės, augantys kitose vietose (ne miško žemėje). Saugotini medžiai, jų grupės ir krūmai nukertami ar kitaip pertvarkomi savivaldos institucijai išdavus leidimą, nustatytą tvarka suderintą su kitomis valstybinėmis tarnybomis. Savivaldos institucijos, priimdamos sprendimą dėl saugotinių medžių, jų grupių ir krūmų nukirtimo, apskaičiuoja nustatytą tvarka jų atkuriamąją vertę. Saugotinus medžius, jų grupes ir krūmus tvarko, prižiūri ir saugo žemės savininkai, naudotojai.

Rekreacinės teritorijos. Jose plėtodami ūkinę ir kitokią veiklą, turi šią veiklą tvarkyti taip, kad nebūtų keičiamas rekreacinių teritorijų kraštovaizdis, bloginama jo fizinė būklė bei estetinė vertė ir mažinamas bei naikinamas rekreacinių potencialas. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojai privalo rekreacines teritorijas įrengti pagal detalų planą, jas prižiūrėti ir tvarkyti, sodinti jose smulkius želdynus rekreacinėms sąlygoms pagerinti, ypač - vandens telkinių apsaugos juostose. Rekreacinėse teritorijose

žemės naudotojui draudžiama: naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose, statyti rekreacinių teritorijų apsaugos zonosse statinius, mažinančius kraštovaizdžio estetinę vertę, ir sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas; užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, sanatorijų, autobusų bei geležinkelio stotelių, automobilių aikštelių; užtvirti kelius ar takus, vedančius iš poilsiaviečių į visuomeninio aptarnavimo punktus; trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus.

Želdinių apsauga

Sodinant, medžius ir krūmus bendro ir riboto naudojimo teritorijose būtina, o privačių namų valdose ir sodininkų bendrijų privačiuose žemės sklypuose rekomenduojama laikytis minimalių sodinimo atstumų. Atstumai nuo pastatų iki medžių / krūmų (kai laja ne didesnė kaip 5 m) turi būti:

- a) nuo pastatų išorinių sienų - 5 m / 1,5 m;
- b) nuo kapinių, šaligatvio, dviračių ir parko takų krašto - 0,75 m / 0,5 m;
- c) nuo važiuojamosios sutvirtintos gatvės dalies (kai nėra šaligatvio) - 2 m / 1 m;
- d) nuo apšvietimo stulpų, kolonų, atramų - 4 m / -;
- e) nuo atraminių sienelių - 3 m / 1 m;
- f) nuo šlaitų, terasų pado - 1 m / 0,5 m.

Esant medžio lajai daugiau kaip 5 m, atstumas padidinamas 0,5 m kiekvienam medžio lajos padidėjimui 1 metru.

Vaismedžių ir vaiskrūmių sodinimo atstumai nuo kaimyninių valdų ribų ir gatvės raudonosios linijos turi būti ne arčiau kaip:

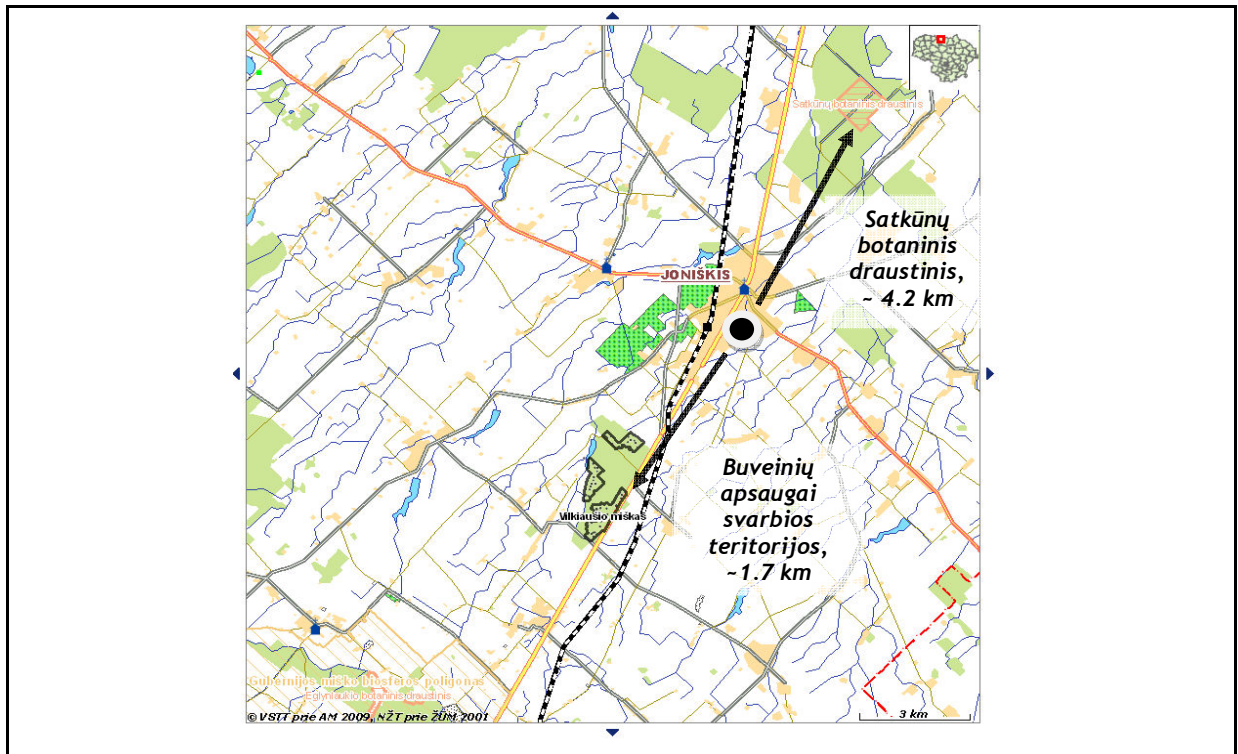
- obelys, kriaušės, trešnės, riešutmedžiai ir kiti stambūs medžiai - 3 m;
- vyšnios, slyvos - 2 m;
- serbentai, agrastai ir kiti krūmai - 1 m

Veisiant želdinius Joniškio mieste vadovautis „Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklėmis“ (Žin., 2008, Nr. 2-77). Medžių genėjimą mieste vykdyti vadovaujantis „Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančiuose želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėmis“ (Žin., 2008, Nr. 10-356). Saugotinus želdinius kirsti, genėti ar kitaip pertvarkyti (išskyrus atvejus, kai leidimas nereikalingas) galima tik gavus Joniškio rajono savivaldybės administracijos išduotą leidimą. Bet kokius darbus atliekant, susijusius su saugotinais medžiais ir krūmais, reikia vadovautis „Saugotinu medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atveju, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos aprašu“ (Žin., 2008, Nr. 17-611).

3.2.2 Ar teritorijoje randamos saugomos gyvūnų ar augalų rūšys ir/ar natūralios buveinės, kitos saugotinos gamtinės ar kultūros paveldo vertybės

Saugomos teritorijos

Vadovaujantis Saugomų teritorijų valstybės kadastro pateikta informacija, planuojama teritorija nepatenka į saugomų teritorijų ribas. Artimiausios saugomos teritorijos yra šiaurės kryptimi už maždaug 4,2 km - Satkūnų botaninis draustinis (106 ha), kuris įkurtas 1998 m (žr. pav. Nr. 20). Jo paskirtis - išsaugoti uosynų kaitą ir retųjų rūšių augalus. Pietvakarių kryptimi už maždaug 1,7 km nuo planuojamos teritorijos yra Europos Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendram tinklui priklausanti ir įtraukta į Vyriausybės patvirtintą buveinių apsaugai svarbių teritorijų sąrašą vieta (Vilkiaušio miškas).

27 pav. Planuojama teritorija saugomų teritorijų atžvilgiu

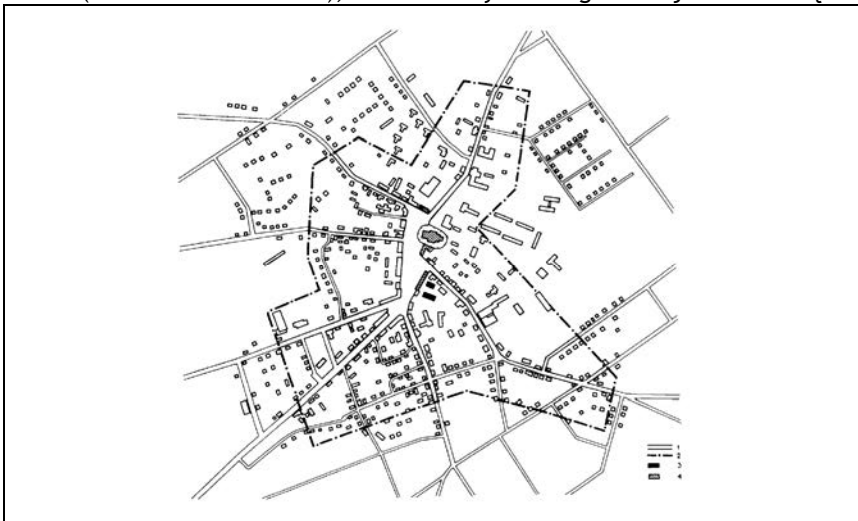
Gamtos paveldo objektai

Planuojamoje teritorijoje saugomų gamtos paveldo objektų nėra.

Kultūros paveldas

Nagrinėjamos teritorijos ir jos gretimybių esamos būklės informaciją apie nekilnojamojo kultūros paveldo objektus, jų teritorijas bei apsaugos zonas atitinka Kultūros paveldo vertybių registrą.

Joniškio miesto centras yra urbanistikos paminklas (unikalus kodas 17084, buvęs kodas UV15), kurio vertingosios savybės - nuo XVII a. susiformavęs gatvių tinklas, centrinės aikštės planas ir tūrinė erdvinė kompozicija, kapitalinio užstatymo fragmentai. Į tvarkomos teritorijos ribas patenka senojo miesto vieta (unikalus kodas 30329), turinti valstybės saugomo objekto statusą.

28 pav. Joniškio urbanistikos paminklo schema. 1979 m.

1- saugomi plano elementai,
2- urbanistikos paminklo
ribos, 3 - architektūros
paminklai, 4 - saugotini
pastatai.

Informacijos šaltinis:
A. Miškinis „Vakarų Lietuvos
miestai ir miesteliai“ I knyga

Joniškis pasižymi ryškiu miestovaizdžio identiteto lygiu. Prie aikštės stovinti bažnyčia - svarbiausias bei vienintelis Joniškio akcentas, miesto dominantė. Kiti savitumo elementai - sinagogų kompleksas, išlikę senieji pastatai, miesto aikštės. Tai sudaro paprastą, bet vieningą panoramą, kuri būdinga daugeliui, tiktai gerokai mažesnių už Joniškį, Lietuvos miestelių.

Didžioji dalis Nekilnojamųjų kultūros vertybių susikoncentravusi Joniškio miesto centre. Planuojamoje teritorijoje yra 19 kultūros paveldo objektų (žr. į 1 lentelę ir į Konceptijos brėžinį).

1 Lentelė. Kultūros vertybių sąrašas

Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas
Archeologinės vertybės			
1.	30329	Senojo miesto vieta	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.)
Urbanistinės vertybės			
2.	17084	Joniškis	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.)
Statiniai ir statinių kompleksai			
3.	2482	Švč. M. Marijos Ėmimo į	dangų bažnyčia
4.	1354	Sinagogų kompleksas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Miesto a.
5.	23679	Baltoji sinagoga	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Miesto a. 4A
6.	23680	Raudonoji sinagoga	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Miesto a. 4B
7.	32497	Joniškio "Aušros" gimnazijos pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), S. Goeso g. 2
8.	30733	Vandentiekio bokštas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Stoties g. 32B
9.	2246	Pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Upytės g. 3
10.	2484	Pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Žagarės g. 2
11.	2247	Pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Žagarės g. 8
12.	16021	Namas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Livonijos g. 16
13.	2483	Pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.) 1/Upytės g.
14.	2485	Pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.) 1/Vilniaus g.
15.	2609	Buv. administracinis pastatas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Vilniaus g. 21
Memorialinis paveldas			
16.	22570	Partizanų kapai	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.)
17.	10850	Kapinės	Joniškio m. (Joniškio sen.), Žagarės g.
18.	4711	Kapinės	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.)
19.	31808	Signataro Gintaro Ramono kapas	Joniškio r. sav., Joniškio m. (Joniškio sen.), Vilniaus g.

Pastaba: *Ne visoms kultūros paveldo vertybėms yra nustatytos teritorijos.

Informacijos šaltinis: Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos.

Specialiojo plano sprendiniai tiesiogiai skirti gamtinės ir kultūrinės aplinkos kokybės gerinimui ir puoselėjimui. Jais siekiama racionaliai išnaudoti ir plėtoti planuojamos teritorijos viešųjų erdvių teritorijas, padidinti teritorijos vertę ekologiniu ir rekreaciniu požiūriu, tenkinti visuomenės rekreacijos ir turizmo poreikius, pagerinti teritorijos ekologinę, socialinę ir ekonominę būklę. Plano rengėjai mano, kad specialusis planas nedarys neigiamos įtakos saugotinioms gamtos ir kultūros paveldo vertybėms.

Specialiojo plano rengėjai siekdami užtikrinti, kad plano sprendiniai nedarys neigiamo poveikio saugomoms kultūros paveldo vertybėms, numato rengiant tolimesnius teritorijų detaliuosius planus ir/ar techninius projektus, vadovautis kultūros paveldo vertybių teritorijoms ir jų apsaugos zonoms taikomais Lietuvos Respublikos gamtos ir kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais įstatymais bei teisės aktais.

Specialiojo plano rengėjų nuomone želdynų teritorijų tvarkymas ir vystymas darys tik teigiamą įtaką kultūros paveldo objektų pažinimui, išsaugojimui, racionaliam naudojimui ir priežiūrai.

3.2.3 Ar plano įgyvendinimas gali sąlygoti teritorijos aplinkos kokybės normų viršijimą

Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimas nesąlygos reikšmingo teritorijos aplinkos kokybės pablogėjimo ir kokybės normų viršijimo (specialiuoju planu reglamentuojama veikla nėra tarši), o atvirkščiai - užtikrins geresnį ir teisės aktus atitinkantį želdynų teritorijų tvarkymą.

Specialiojo plano tikslo ir uždavinių įgyvendinimas, tvarkymo reglamentai ir priemonės sudarys sąlygas darniam teritorijos vystymui ir gamtinių bei kultūrinių išteklių racionaliam naudojimui. Specialiuoju planu bus suformuota funkcionuojanti Joniškio miesto želdynų sistema su jai reikalinga infrastruktūra. Todėl įgyvendinus specialiojo plano sprendinius planuojamoje teritorijoje ir už jos ribų bus tik teigiamas poveikis.

Numatomi nežymūs aplinkos fiziniai pokyčiai: valant ir tvarkant želdinius (kertant menkaverčius ir netinkamus medžius bei krūmus); tvarkant ir naudojimui pritaikant vandens telkinius; įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus. Tačiau tinkamas sutvarkymas ir nuolat prižiūrimos žaliosios erdvės sukurs racionaliai veikiančią želdynų sistemą Joniškio mieste.

3.2.4 Ar teritorija yra jautri ir (arba) vertinga aplinkos apsaugos požiūriu

Specialiuoju planu planuojamoje teritorijoje nėra saugomų teritorijų, Natura 2000 teritorijų. Planuojamoje teritorijoje yra gamtinio karkaso elementai - migraciniai koridoriai, kurie vaidina svarbų vaidmenį ekologinės pusiausvyros bei biologinės įvairovės užtikrinimui. Migraciniams koridoriams priskiriami šie upių slėnių teritorijų ruožai:

- Mikroregioninės svarbos Sidabros upės slėnio migracinio koridoriaus ruožas, einantis visu šiauriniu miesto teritorijos pakraščiu rytų bei šiaurės - rytų kryptimi ir formuojantis natūralų gamtinį barjerą miesto plėtrai šia kryptimi;
- Rajoninės svarbos Audrūvės upės slėnio migracinio koridoriaus ruožas, einantis visu rytiniu miesto teritorijos pakraščiu ir dešiniojo Audrūvės intako, Purvės upelio, atkarpa pietinėje miesto dalyje;
- Rajoninės svarbos Purvės upelio slėnio migracinio koridoriaus atkarpa, kertanti miesto centrą šiaurės - pietryčių kryptimi.

Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiajame plane bus numatytos priemonės, kuriomis bus siekiama užtikrinti ekologinę pusiausvyrą mieste - gerinti aplinkos kokybę, gamtos išteklius naudoti racionaliai, atsižvelgiant į aplinkos išsaugojimo ir atkūrimo galimybes. Joniškio mieste turi derėti urbanistinis ir gamtinis karkasas.

3.2.5 Kita informacija

-

4 Informacija apie plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumą

Informacija pateikiama, užpildant Planų ir programos atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo Tvarkos aprašo 3 priede pateiktą lentelę.

Lentelėje panaudoti šie sutartiniai ženklai (pagal Planų ir programos atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo reikalavimus):

¹ Plano sprendiniai suskirstyti į grupes atsižvelgiant į Planų ir programos atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo reikalavimus.

²⁺ tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

- tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės.

+ / - tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės.

0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

? nepakanka informacijos.

Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 3 priedas

PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMAS

Aplinkos komponentai	Plano sprendiniai ¹	Motyvai, pastabos
	Želdynų sistemos tvarkymo plėtra	
	Plano sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumas ²	
Paviršinis vanduo	+	Plano sprendiniai dėl savo pobūdžio ir masto sąlygos paviršinio vandens taršos sumažėjimą, o ypač tose teritorijos vietose, kuriose bus tvarkomi, prižiūrimi ir valomi Joniškio miesto vandens telkiniai.
Požeminis vanduo	+	Plano sprendiniai dėl savo pobūdžio ir masto sąlygos požeminio vandens taršos sumažėjimą, kadangi bus vykdomas želdinių plotų gausinimas bei priežiūra.
Aplinkos oras	+	Želdynų sistemos sukūrimas, tvarkymas ir plėtojimas turės tik teigiamos įtakos miesto oro kokybei. Oras bus

		grynesnis, nes bus apsaugas nuo automobilių išmetamųjų dujų, dulkių, triukšmo ir kt. taršos.
Klimato veiksniai	0	Plano sprendiniai dėl savo pobūdžio ir masto nesąlygos klimato veiksnių pokyčių.
Dirvožemis	0	Plano sprendiniai nesąlygos aplinkos dirvožemio taršos padidėjimo, nes specialiuoju planu neplanuojama tarši dirvožemiui veikla.
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. Pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	0	Plano sprendinių įgyvendinimas dėl savo pobūdžio ir masto nesukels reikšmingų pasekmių natūralioms buveinėms ir biologinei įvairovei. Sprendiniai formuojami siekiant išsaugoti ir puoselėti gamtinę aplinką.
Kraštovaizdis	+	Plano sprendiniai sukels teigiamas pasekmes kraštovaizdžiui, kadangi bus sutvarkytos miesto žaliosios erdvės, pagerintas vietovės estetiškas vaizdas, planuojama teritorija bus geriau tvarkoma ir prižiūrima.
Kultūros paveldas	+	Plano sprendinių įgyvendinimas turės tik teigiamas pasekmes kultūros paveldo objektams, nes plėtojant žaliųjų erdvių infrastruktūrą, bus panaudojami bei tuo pačiu ir išsaugomi bei puoselėjami kultūros paveldo objektai.
Materialiniai antropogeniniai išteklių	+	Plano sprendiniai prisidės prie sukurtų žmoniškųjų išteklių plėtojimo ir vystymo. Plano sprendiniai didins teritorijos ekologinę, socialinę ir ekonominę vertę; sutvarkytos bei pritaikytos poilsiui, turizmui teritorijos bus patrauklesnės tiek vietos gyventojams, tiek turistams, tiek investuotojams. Taip pat plano sprendiniai prisidės prie sukurto miesto įvaizdžio bei pagerins kultūrinio kraštovaizdžio įvairovę.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	+	Plano sprendiniai prisidės prie gamtinės aplinkos puoselėjimo, tvarkymo ir saugojimo. Teritorijos taps patrauklesnės ir daugiau lankomos.
Žmonių sveikata	+	Plano sprendiniai sąlygos teigiamas pasekmes žmonių sveikatai, kadangi bus sutvarkyta ir išplėta želdynų sistema, kurioje žmonės galės praleisti daugiau laiko. Taip bus skatinamos sveikesnės ir rekreacijai patrauklesnės miesto teritorijos. Taigi žmonių fizinė ir psichinė sveikata tik gerės, mažės nuovargis.
Žmonių gerovė	+	Plano sprendiniai tiesiogiai kuria žmonių gerovei orientuotą aplinką, todėl plano įgyvendinimas turės reikšmingą teigiamą poveikį.

		Igyvendinus SPL sprendinius ir sumažėjus neigiamam gamtinės aplinkos poveikiui, taip pat sumažės ir netiesioginis neigiamas supančios aplinkos poveikis teritorijos gyventojams. Bus kuriama funkcionuojanti rekreacinė sistema, kurioje visuomenei bus užtikrinta turiningesnio laisvalaikio praleidimo kokybė.
Žmonių saugumas	+	Plano sprendiniai sąlygos teigiamas pasekmes žmonių saugumui, nes bus sutvarkyti, apšviesti ir prižiūrimi miesto želdynai.
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika	+	Plano sprendiniai dėl savo teigiamo pobūdžio ir masto darys teigiamą poveikį aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai. Racionalus želdynų sistemos kūrimas, kuriame integruota ir rekreacijai bei turizmui pritaikyta infrastruktūra, leis užtikrinti optimalų rekreacinių išteklių panaudojimą, aplinkos kokybės užtikrinimą, išsaugojimą gamtinių elementų (vandens telkinius, sutvarkytus esamus ir įveisiamus naujus želdinius).

5 Kita informacija

5.1 Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti

Specialiojo plano rengėjų nuomone, tinkamas specialiojo plano sprendinių įgyvendinimas nesukels neigiamų pasekmių aplinkai, todėl jų sumažinimo ar kompensavimo priemonės nėra numatytos. Kadangi specialiajame plane suformuota Joniškio miesto želdynų kūrimo, tvarkymo, naudojimo, apsauga ir infrastruktūra, numatytos įgyvendinimo priemonės ir reikalavimai. Vadovaujantis Joniškio miesto bendrojo plano sprendiniais ir atsižvelgiant į kitus parengtus teritorijų planavimo dokumentus, bus užtikrinamas tinkamas teritorijos tvarkymas ir plėtojimas, mažinant neigiamas pasekmes aplinkai ir išsaugant kraštovaizdį. Specialiojo plano rengėjų nuomone, konkrečios priemonės neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti, turėtų būti numatomos tolesniuose projektavimo etapuose (t.y. detaliojo plano ir techninio projekto rengimo metu, laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytų su aplinkosauga susijusių reikalavimų ir procedūrų). Želdynų tvarkymą ir priežiūrą vykdyti vadovaujantis „Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklėmis“ (Žin., 2008, Nr. 2-77), „Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančiuose želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėmis (Žin., 2008, Nr. 10-356).

5.2 Informacija apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu

Manoma, kad visuomenės nuomonė bus teigiama, nes specialiuoju planu numatomas Joniškio miesto želdynų sistemos optimalus sutvarkymas ir pritaikymas poilsiui bei aktyviai veiklai, miesto gyventojų ir svečių rekreaciniams bei kultūriniais poreikiams patenkinti. Pateikti pasiūlymai dėl infrastruktūros (poilsio ir sporto erdvių, žaidimų aikštelių ir šunų vedžiojimo aikštelių) įrengimo suformuotuose atskirųjų želdynų ir žaliųjų jungčių sklypuose, esamose bendrojo naudojimo želdynų teritorijose. Želdynų plotų tvarkymas vykdomas nustatytais teisės aktų reikalavimais.

Miesto želdynų sistemos teritorijas siūloma tvarkyti palaipsniui. Specialiuoju planu numatyti teritorijos tvarkymo prioritetai. Remiantis prioritetais yra išskirtos teritorijos, kurios turi būti tvarkomos greičiau ir teritorijos, kurios arba yra geros būklės ir atlieka savo funkcijas, arba miesto želdynų sistemai nėra prioritetinės. Nemanoma, jog visuomenė reikštų nepasitenkinimą šia planuojama ūkine veikla, nes specialiojo plano sprendiniai skirti žmonių gyvenimo kokybės užtikrinimui, poveikio aplinkai sumažinimui.

Apie rengiamą specialųjį planą visuomenė išsamiai informuota (savivaldybės interneto svetainėje ir vietos laikraštyje) kaip tai numatyta “Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendinius dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo” įstatyme, patvirtintame LR Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1267. Iki šiol nusiskundimų ar priekaištų dėl rengiamo specialiojo plano negauta.

6 Plano rengimo organizatoriaus preliminarus sprendimas, ar šiam planui turės būti atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas

Remiantis plano sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo analizės rezultatais, plano rengimo organizatoriaus preliminarus sprendimas - „Joniškio miesto želdynų sistemos plėtojimo ir tvarkymo specialiojo plano“ strateginis pasekmių aplinkai vertinimas neturi būti atliekamas.